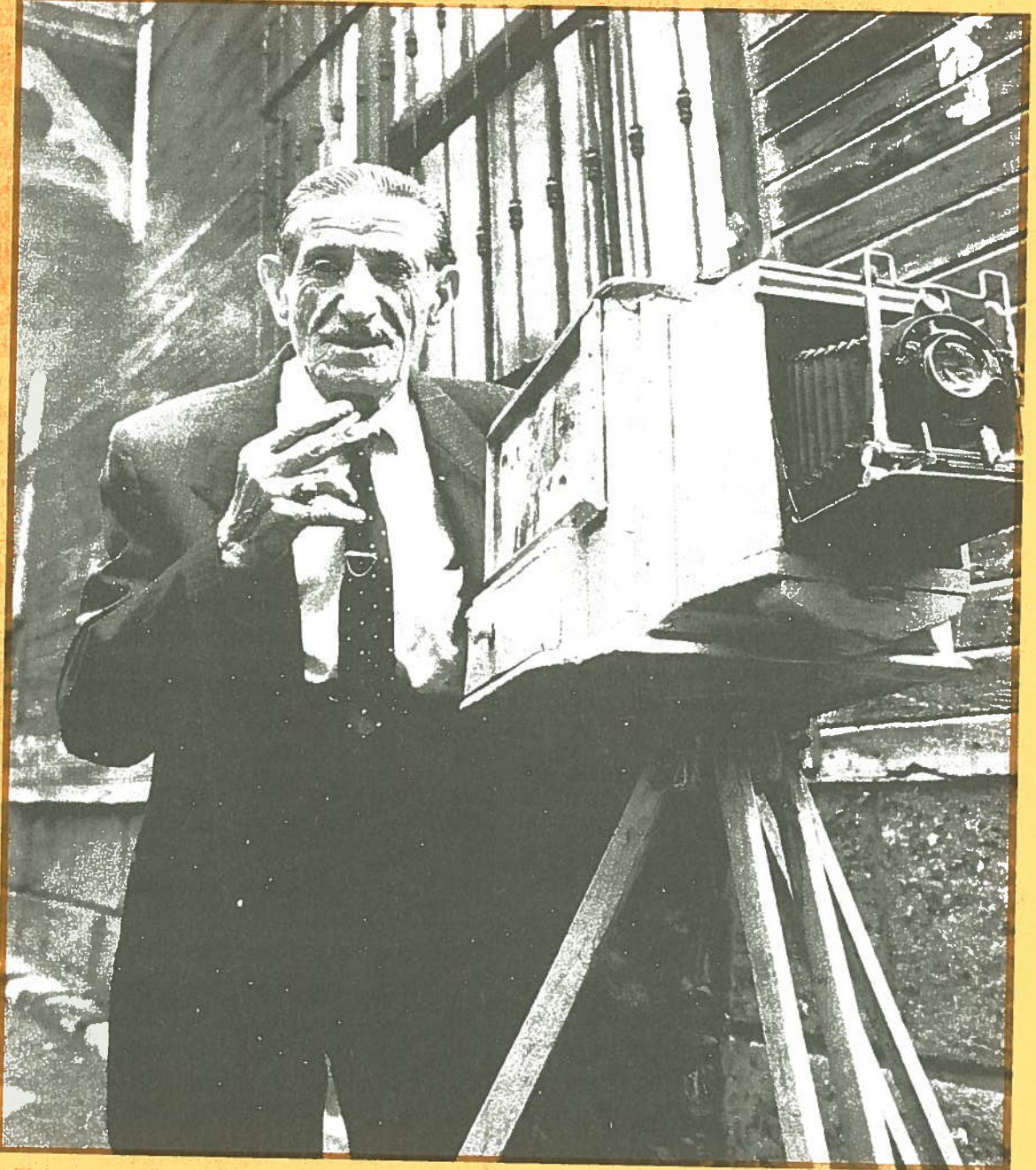

u ağın

DÜŞÜN VE SANAT DERGİSİ

EYLÜL - EKİM 2006

Sahibi

Ağın Kültür ve Dayanışma Derneği Adına
Ahmet DEVİREN

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Altan İLTER

Yazı Kurulu
Altan İLTER
Mevlüt ÖKSÜZOĞLU
Ahmet DEVİREN
Mehmet ERGÖNÜL
Osman Sulhi AKSU

Teknik Yönetmen
Ömer ÖZTÜRK

Yazışma Adresi:
Ağın Kültür ve Dayanışma Derneği
Hoşdere Caddesi, Akasya Apt. No: 41-2 A
Y. Ayrancı / ANKARA
Tel: (0 312) 426 75 90 Faks: (0 312) 354 78 38

Ağın Kültür ve Dayanışma Derneği,
PTT 101843 no.lu Çek Hesabı
T.C. Ziraat Bankası Ankara Yenisehir Şubesi
Hesap No: 39775168-5002

Gönderilen yazılar yayımlansın, yayımlanmasın
iade edilmez ve telif ücreti ödenmez.

Bu dergide yayımlanan yazılardaki fikirler
yazarlarına aittir.

Dergimiz Basın Meslek İlkelerine uymaya söz
vermiştir.

Ağın Düşün ve Sanat Dergisi, Ankara Valiliği'nin
12.09.1991 gün ve 8202 yazıları ile ayda bir çıkar.

Yıl: 16 Sayı: 178 - 179
EYLÜL - EKİM 2006

Grafik&Tasarım: **Telgraf Gazetecilik Ltd. Şti.**
0 312 257 33 99

Baskı : **HAS-SOY Matbaacılık**
Tel : 0 312 341 59 94 / 384 03 04

Ağın Düşün ve Sanat Dergisi Muhabirleri:
Şükrü GENCER : İzmir
Ahmet SAMUR : İstanbul

Ön kapak : Fotoğrafçı - İstanbul / 1989
(Fotoğraf: Erdal YAZICI)

SAYFA

İÇİNDEKİLER

3-4	Taşkın Özlem Şeref Bedri ERDEM
4	Şükür (Şiir) Ahmet SAMUR
5-6	50 Yıl Önceki Ağın'dan Selçuk AYBEK
7-11	Örtünme ve Yasak Prof. Dr. Zeki HAFIZOĞULLARI
12	Maniler Av. Fikret MEMİŞOĞLU
13	Ahmet Kabasakal da Ölülmüş Necati KÂHYAOĞLU
14-15	Hakko Osman GÜLER
15	Dur Seher Yeli (Şiir) H. Avni ERTÜRK
16-17	Soykırım Savlarına Karşı Çıkış Prof. Dr. Fazıl SAĞLAM
18	Göç (Şiir) Mustafa ÖZDEM
19	Aliuşaklı Hüseyin Tuncer Ümit ÇAĞLAR
20-22	Ermeniler ve Ermeni Sorununa Genel Bir Bakış Dt. Erhan ÇATALTAŞ
22	Vatan Namustur (Şiir) Mustafa SELÇUK
22	Bir Doğumun İzleri (Şiir) Eylem GÜLER
23	Yüzsüzler Mustafa YORULMAZ
24-25	Kuru Şartlarda Ceviz Yetiştiriciliği Fevzi ŞENER
26	Hayalde Bahadırlar (Şiir) Hüseyin BIÇAK
27	Yazarlarımızı Tanıyalım
28	Yüz Maskeleri
29	Fıkralar İ. Ekrem KATI
30	Haberler
31-32	Doğumlar-Evlenmeler-Ölümler

TAŞKIN ÖZLEM

Şeref Bedri ERDEM

Oğlum Rıza'yı Keban ve Ağın'a gönderdim. Bana leblebi, taze ceviz, kabak reçeli, kuru dut getirdi. Olağanüstü bir "lezzet" curcunası yaşadım. Özlemiştim.

Keban'dan, Ağın'dan selamlar geldi. Çok kıymetliler, getiren gönderen sağ olsun. İki selam geldi ki, farklılar...

Birisi Hamit Erdoğan'dan. Allahın Zalımı'nı taze badem içinden bile çok özlemişim. Zaten kendisini armut gahı'ndan çok severim...

Birisi mesai arkadaşım Mehmet Doğan'dan. Lütfetmiş bazı hatıralarımızı yâd etmiş. Biz Mehmet Doğan'la 1963-1967 arası Abdullah Lütfi İllkokulu'nda birlikte çalıştık. O, o okulda hademe, ben müdürdüm. Eş değerde iki kamu görevlisi. Birbirimize karşılıklı saygımız vardı. Ayrıca birbirimizi seviyorduk. Ben Mehmet'i kardeşim, evladım gibi severdim. Kalbi temiz, ahlakı güzeldi.

1963-67 yıllarında, ondan önceki yakın geçmiş yıllarda yaşanmamış; bir barış ve huzur dönemi yaşandı. Hiç kavga olmadı, kimse kimseyi dava etmedi. İhbar mektubu, şikâyet dilekçesi verilmedi. Kaymakamla şoförü, müdürle odacısı, hâkim, savcı ile mübaşir, zabıt kâtibi bir masada... Karşılıklı saygı ve sevgi ile...

Yollar toprakta, yağmurda müthiş çamur olurdu. Lokanta, otel, misafirhane yoktu. İlçe halkı, özellikle memur kısımları tam ve katıksız bir mahrumiyet içindeydiler. Barış ve huzur sayesinde o mahrumiyet içinde toplantılarda, sofralarda kahkahalar ayyuka çıkardı.

Rıza haber getirdi. Yollar asfaltlanmış, yeni binalar, yeni meydanlar, yollar açılmış, otel, lokanta vs.

Ekonomik projeler, bağcılık, bademcilik, halıcılık...

Hepsini yok edecek, hepsinin tadını kaçırarak haberler...

Ayrımcılık...

Bölünmüşlük...

Dindarlar varmış, narnaz kılar, oruç tutar, Hacca gider... O zaman da vardı.

Oruç tutmayan, namaz kılmayan, Hacca gitmeyenler varmış... O zaman da vardı.

Rakı içenler?

Vardı...

"Fırıncının karısı güzelmiş, adam karısını kıskanır. Birisi fırıncının karısından bir öpücük istemiş (Allah rızası için), kadın vermiş. Akşam olup biteni efendisine söylemiş. Fırıncı fena kızıp, fırını yakıp, karısını kızgın fırına kapatmış. Biraz sonra fırını açmış ki fırının bir bölümü çayırılık, çimenlik bir bahçe, kadın gölgelikte mutlu..."

1963-67 arasında Ağın'da bu hikâyeye inanmaz, inanılmasına göz yumulmazdı. Bu hikâyeye Ankara'da cami avlularında anlatılıyor, yığınla inananı var.

Vaiz namazda, imam hutbede: "Bir Ramazan'da Teravih namazı kılanın bütün günahları affolur. Hz. Peygamber böyle dedi" diyor. Hz. Peygamber böyle demiş olamaz. Kuran'da Allah'ın böyle bir vaadi yok. Sünnet namaz, farzdan eftal olamaz. Her gün farz kıl, günahların biriksin. Bir ay sünnet kıl, silinsin!..

1963-67 arasında Ağın'da buna kimse inanmazdı. Ankara'da camiler dolusu insan bunları dinliyor, tek bir itiraz yok.

Ankara'da tıp doktorlarından, mavi boncuktan, mezar ziyaretinden, fayda, menfaat umanlar var. Korkanlar... Ankara'da boncuk, muska, üfürük insan hayatıyla karmakarışık...

1963-67 arası Ağın'da bunlar yoktu, çok ender olan olduysa sadece gülünmüştür. Ben Ağın'da, Şeytan'ın gelip bir adamı namaza kaldıracığına inanacak birisinin çıkacağına inanmak istemiyorum.

1963-67 arasında yaşlılardan çok, gençlerden az-çok ibadet edenlerimiz vardı. Müthiş saygı görürlerdi. Haklarında tek kelime tenkit duymadım. İçki içenlerimiz vardı. Bir nara, bir küfür işitmedim. Her partiden insanlar vardı. Herkes partisini sever, seçimde ona oy verir... Birbirine karşı sadece şakalaşırdı. Türkiye'de Evliyalar vardır. Ağınlı Evliya'ya itiraz etmez. Ben Ağın'ın aydın

ikliminde yetişip bir evliyanın, bir rüya ile, bir haber ile, yerinden kalkıp bir iş, bir iyilik, bir kötülük yaptığına, yapacağına inanacak birisinin çıkacağını ummuyorum. Evliya, Allah'ın sevgili kulu demekse Ağın'da onlardan çoktur. Bana isim sorarsanız Mustafa Çavdar'ın kayınvalidesi gerçek bir evliya idi. Ayşe Bacı, yüreğimle söylüyorum "ölmüş" bir evliyadır. Kızı, bacım, Müfide de yaşıyan...

Evliya; yaşarken etrafına iyilik fişkırtan insandır. Ölünce, ölmüş bir âlim, akil, sahi, cömert bir insan olur. Başka birşey olmaz. İstisnası yoktur.

Ağın'ın genç kaymakamı, belediye başkanı, hâkimi, hekimi, tüm kamu görevlilerinin görevi, Ağın'ı önce Ağınlıya, Ağınlıları birbirlerine sevdirmek, saydırmaktır. Birinci şart, onların, orayı ve oralıları; partisine, inancına, bakmaksızın bağlırlarına basmalarıdır. Söylediklerim bütün belde-ler içindir. Bir yeri, o yerliyi, sevmiyorsanız, oradan gidin.

Ağın'dan aldığım yeni haberler ışığında söylüyorum. Bir tarikata bağlıysanız şeyhiniz; oğlunu, köylüsünü, kızını, kardeşini sizden çok seviyordur. Etrafınıza bakın, istisnası yoktur. O halde şeyhinizi sevin ama, kardeş ve hemşehrinizden sonra...

Bir partiyi tutuyorsanız, parti başkanına bakın, oğlunu, kızını, yeğenini, memleketini sizden çok seviyordur. O halde partinizi sevin ama anadan, babadan, kardeşten, hemşehriden sonra.

Yaşayanlara sorun, 1963-67 arasında Ağın'a hizmet edenler; Ağın'ı, Ağınlıyı, birbirlerini kardeş, bacı, ana, baba gibi sevdiler. Sonuçta dört yıl Cennet Ağın'da bir cennet ömür yaşandı.

Şimdi, Ağınlılar; milliyetçi, mukaddesatçı, solcu, sağcı, Ak Partili, Kara Partili diye birbirlerinden ayrılırlarsa; çeşmelerinden bal aksa, yollarına halı döşense ne yazar?

Bir Ağınlı, bir Ağınlıyı partisinin başkanı başbakan olsa bile daha çok sevmezse o memleket yıkılır.

Beni sorarsanız söyleyeyim; ben rahmetli Pohl İbrahim'i, Deli Osman'ı bile onlardan çok severim.

ŞÜKÜR

Ahmet SAMUR

Melül mahsun yaşarken gurbet ellerde
Bu bayram dostlarla buluştuk şükür
Ağın'ın kokusu bütün tenlerde
Bu bayram can cana koklaştık şükür

Dudakta dualar, gözlerde yaşlar,
Buluştı bacılar, gavil gardaşlar
Anılar depreşti, eğildi başlar
Bu bayram sevgiyle sarıştık şükür

Anam olsa diye boyun bükenle
Kenara çekilip yaşlar dökenele
Göğüsler geçirip için çekenle
Gülüşüp dertleri bölüştük şükür

Ağın petek oldu biz de arısı
Gençleri, gocası, kızı, karısı
Burda Ağınlının sanki yarısı
Bu bayram zevkleri paylaştık şükür

Ağın'da çiçekler açmıştır şimdi
Görseydik navrezi ilk bulan kimdi?
Sel oldu gözyaşım burada dindi
Bu bayram hizmette yarıştık şükür

Karaydı, ağardı bakın saçlarım
Gırnata çalınca çöker ağlarım
Sağımda solumda öz gardaşlarım
Bu bayram el ele tutuştuk şükür

Kınalar yakalım, kurban keselim
Ağın sevgisiyle dostla eselim
Sakin olmayaki sakın küselim
Bu bayram gönülden barıştık şükür

Bir ucu Edirne, bir ucu Kars'tır
Kaldır aradaki dağları kaldır
Her güzel gönülde Ağınlı vardır
Bu bayram su gibi paklaştık şükür

50 YIL ÖNCEKİ AĞIN'DAN...

Selçuk AYBEK

Ağınlılar sağ olsunlar, bana iltifat ettiklerinde; “Sizden sonra çok öğretmen geldi, ama sizin gibisi gelmedi” dediklerinde mahcup olurum. Ben de “İyilik karşılıklıdır, bana da hep iyi insanlar denk geldi, kimseden kötülük görmedim” derim. Anlaşılan ben ve Ağın'daki çevrem huzurluyduk.

Evlerinde misafir olup ekmeklerini yediğim insanlara, benden bin selam; İbrahim Uçkunkaya, Mehmet-Pakize-Gürhan Gündüz, Şemsettin Korkmaz, Hasan Ögünç, Mustafa Yentür... Ölenlere rahmet, kalanlara sağlık ve afiyet dilerim.

Küçük kasaba yaşamında, yaşam durgundur. Fakat biz bu durgunluğu hissetmiyorduk. Dersler yoğunlu. Okuldan sonra da kulüp gibi kullanılan kahvede ilçe erkânıyla kağıt oynardık; hâkim, savcı, askerlik şubesi başkanı, mal müdürü, öğretmenler ya briç ya da prafamaça kızı oynardık çayına.

Oyun keyif için oynanmalı değil mi? Ama bir gün 20 yıllık iki eski arkadaşın oyunda kavgaya ettiğini, iskemleleri birbirine vurduğunu görünce şaşırılmışım. Başka da kötü bir anım yok.

Bahar gelince su başlarında sefa yapanlar vardı. Şube başkanı, özellikle içkiyi seven dostlarını toparlar, çimenlerde, yapraklı gölgelerde keyfederlerdi. Çayırılık, derede Çaykara, Üç Dutlar en çok rağbet gören yerlerdi.

Ders yılı bittiğinde, okul bahçesine sahne kurar, müsamere yapardık. Kemanla şarkılar, şiirler söyler, sonra kısa bir çocuk piyesini oynardık. Kitapçı Şemsettin Korkmaz, okul aile birliği adına, okula yardım olsun diye, bir şeyi,

örneğin bir masa saatini açık artırmaya sunar, belli bir süre sonunda saat, son artırmayı yapının üstünde kalırdı.

Küçük yerde herkes birbirini tanır. Yerlilerden, şu veya bu şekilde ilgimi çeken isimler ve ilişkide olduklarım arasında; Selahattin Mülâzimoğlu, Bakkal Cemal ve Mehmet Serttaş, Kundara tamircisi Halit Usta, Berber Genççağa, Ayakkabıcı Salim Usta, Demirci Rıza, Açıkbaş Mehmet Efendi ve Numan Efendi hatırladıklarım. Kimi bir olayda veya durumda, obje ile ilgili olarak aklımda kalmış. Halit Usta sakattı, nazik ve çalışkandı. Berber Genççağa; sakın ve sessizdi, dükkânının duvarındaki temsili “Güzeller Güzeli Fatma” resmi ilgimi çekerti. Ayakkabıcı Salim Usta'nın dükkânı Koçan Camii'nin oradaydı. Oğlu, çok başarılı öğrencimizdi. İlginç bir şey söyleyeceğim. Salim Usta, çay bardağını ktır ktır dişleriyle parçalayıp yemişti. Şehir kulübünde yedik. Bir halk ozanı gelmiş, sazıyla köşeye oturmuştu. Çalıp söyledi. Sonra kahveci tabla gezdirdi, herkes gönlünden koparı tablaya attı. Çaylarımızı içtik. Bazılarının başlarını döndürüp baktıkları yere ben de baktığımda, yukarıdaki olayı gördüm. Salim Usta tebessüm ediyor ve ciddi ciddi bardağı yiyordu. Bunu niye yaptığını sormak, aklıma gelmedi. Bu da bir gösteri miydi acaba?..

Kitapçı Şemsettin Bey ciddi, sessiz, iyi bir insandı. Bakkal Cemal Serttaş'ın yanındaki dükkânından gazete, dergi, kitap alırdım. Bir gün dükkânının içinde ve önünde toplanmış insanlar gördüm. Herkes kontrplak tavana ve açık tavan kapağına bakıyordu. Ben de yanaştım,

orada bir yılan geziniyordu, hışırtısı duyuluyordu. Birisi tüfek getirdi; tavanın bir orasına, bir burasına ateş ettiler. Tavan delik deşik oldu, yılan aşağıya düştü. Ölü yılanın başında konuşanlar, bunun çok zehirli olduğunu ve insanı hemen öldürebileceğini söylüyorlardı. Sonra alıp, onu kulübün altındaki değirmenin bahçesine attılar. Gidip baktım. Tabiat bilgisi okuttuğumdan zehirli-zehirsiz yılanların özelliklerini biliyordum. Yüzde yüz zehirsizdi. Korku, insanları nasıl yanıltıyordu.

Küçük yerlere heyecan lazımdı muhakkak. Bu, onu gösterir. Bizim okul müsamereleri de halkın, velilerin ilgiyle seyrettiği çalışmalardı. Herhalde oradan olacak adımız Kemancı Dılo'ya kadar gitmiş.

Bir gün kapım çalındı, baktım Dılo. Meraklandım, selamlaşmadan sonra: "Hocam, kemanın teli koptu, sende var mı?" dedi. "Var" dedim. İsteddiği "lâ" telini verdim. Klarnetçi Gani'yle onu birkaç düğünde dinlemiştim, güzel çalarlardı.

Ağın'la ilgili anılarım arasında, 1957 yılında Ağın'a gelen Ankaralı Doktor Şevket Bey'le ilgili olanlar da önemlidir. Kendisiyle iyi arkadaşım. Bazen onda, bazen bende oturup sohbet ederdik. Bir gün kulübün önünde tavla oynuyoruz. Birden bağrıışlar, ağlamalar geldi. İki gözü görmeyen âmâ Numan Efendi, köşede ağlıyor, yardım istiyordu: "Torunum ark'a düştü, yetişin!" diye. Hemen fırladık. Su yutmuş baygın çocuğu, getirenin elinden alan Şevket Bey, ayaklarından tutup baş aşağı sallandırdı, sırtına vurdu. Yavru, iki üç dakika sonra ağlamaya başladı. O an, dedenin yüzündeki korku ve acı, sel gibi akan gözyaşlarıyla çok dramatikti. Doktor Şevket Bey, dediğim gibi iyi bir insandı. Kendisine 1957 yazında evleneceğimi söyledi-

ğimde: "Ne zaman ödersen öde, 3000 lira birikmiş param var" diyerek, borç verdi. Maaşım 200 liraydı, benim için büyük paraydı. Ağın'dan ben ayrıldım, o ayrıldı, yıllarca irtibatı kaybetmedik, ama sonra kaybettik. Çok aradım, izini bulamadım.

Numan Efendi, daha o günlerde Keban Barajı'nın yapılacağını, gölün Ağın girişindeki köprüye kadar geleceğini söyleyen bilgili bir kişiydi. Ağın'da onun gibi yaşlı kişilerden birisi de İmam Dayı'ydı. Pokere düşkün olduğunu söylerlerdi. Terzi Muhlis'in evinde kiracıyken, Muhlis Bey bana: "Hocam bu akşam bizde poker var, istersen gel" demişti. "Demek ki İmam Dayı üç aylığını almış" dedim. Kare kuruldu, ben de uzaktan seyrettim. Oyun normal sürdü ve dağıldılar. Duyduğuma göre, yine böyle bir seansta, üç oyuncu aralarında anlaşır, İmam Dayı'yı kumpasa almışlar. O da olayın farkında olmasına rağmen idareye çalışmış. Eline güzel bir kâğıt gelince (kare as veya floş ruvayel gibi), "İttifak-ı müselles'e (üçlü anlaşma) rest!.." diyerek önlerindeki paranın tümünü almış.

Anılarımda adları geçenlerin pek çoğu rahmetli oldu, cümlesinin toprağı bol olsun. Burada Ağınlılarla zaman zaman toplanıyoruz. Prof. Dr. Nevzat Asyalı: "İmam Dayı, benim dedemdi" dedi, buna sevindim.

Ağın'ın hatıraları bende müstesna bir yerde yaşar. Küçük iyilikleri bile unutmadım. Ağın'a geldiğimde, beni evde ziyaret ederek, hoş geldin diyen meslektaşlarım İbrahim Başar'la, Mehmet Akıllı'ya sevgi duyuyorum. Akıllı; şaka kaldırıır, güler yüzlü bir arkadaştı. Çalışıp pedagojiyi bitirerek müfettiş oldu.

İşte böyle... Bu seferlik burada keselim. İnsanlar gider, kâğıtlarda, hafızalarda bu anılar kalır. Gidenlere rahmet, kalanlara selam olsun.

ÖRTÜNME ve YASAK

Prof. Dr. Zeki HAFIZOĞULLARI

Giriş

Konumuz, örtünme, genelde özeli ifade eden dinsel örtünme ve yasaktır.

Dinsel örtünme ve yasak, ilk kez Aydınlanma düşüncesi ile birlikte tartışma konusu olmuştur. Aydınlanma teokratik toplum/hukuk/devlet düzenlerinin ortadan kalkması, evren ve evrende insanın yeni bir anlayışıdır.

Aydınlanma, evren ve evrende insanı aklı algılamış, toplumun aktif bir veri olduğunu, buyurma erkinin ve hukukun kaynağının beşeri irade olduğunu kabul etmiştir.

Bu düşünce, insanın insana eşitliği; kamusal hayatı oluşturmada, eşitsizliklerin ortak payda olamayacağı esastan hareket etmiştir.

1. Eşitlik

İnsanın tek ortak özelliği insan olmasıdır. Dil, din, ırk, cinsiyet, renk, düşünce ve kanaat vs. insana insan kimliğini veren ortak özellik değildir, çünkü bunların biri veya hiçbiri olmadığında insan gene insandır.

Öyleyse, toplumda, insanın dış görüntüsü, açıkçası giyimi, insanı insandan ayırmamalı; insanın görüntüsü insana, insan karşısında farklı muamele yapılmasına vesile olmamalıdır. Bu, Aydınlanmadan sonra, insanlar arasında dinsel, ırksal, sınıfsal olmayan, herkes için ortak olan bir giyim biçiminin doğmasına neden olmuş, giyimde birlik, müstehcen ve gülünç olmamak koşuluyla çeşitliliği, çeşitlilik de modayı getirmiştir. Bugün, moda, beşeri zevki yücelten bir iş koludur, tekstil iş kolunu sürdüren ve geliştiren bir faaliyet alanıdır.

Öyleyse Aydınlanma; dinsel, ırksal, sınıfsal, yöresel giyimden medeni giyime geçişin başlangıcıdır. Gerçekten, eşitlik ilkesinin sonucu olarak, sadece görevi "Din adamı" olmak olan kişiler dinsel kisvelerini taşımaya devam etmiş, Din adamı olmayan kişiler, yani köylüler, kentliler, giderek modaya uymuş, sonunda, yöresel giyimden farklı olarak herkes için ortak medenî bir giyim tarzı ortaya çıkmıştır.

Bugün medeni giyim esastan moda oluşturmaktadır. Moda, bugün, süslenmeden giyime, güzellikten çekiciliğe kadar her konuda insanları ve toplumları etkisi altına alan beşeri bir faaliyettir. Modanın sınırı, bilim ve sanattır. Bilim ve sanatın sınırı müstehcenliktir.

2. İdeolojilerde giyim veya örtünme

İdeolojiler giyimi veya örtünmeyi kendi düşüncelerinin bir propaganda aracı olarak kullanmışlardır. Ger-

çekten, örneğin İtalyan hukuk düzeninin temel ilkesi insanın insana eşitliği olmasına rağmen, faşistler, diğer insanlardan ayrılmak amacıyla "Kara gömleği" tercih etmişler, toplumda bu kıyafetleri ile fark edilir olmuşlardır. Naziler, "Gamalı haç" ve bununla bütünleşen örtünme ve selamlaşma ile ünlüdürler. Marksizm-Leninizm ve Maoizm, kadında ve erkekte tek tip örtünmeyi toplumlarına sunarak burjuva kültüründen kurtulmayı, örtünmede bir proletarya kültürünü oluşturmaya amaçlamıştır.

İran İslam Devrimi esnasında devrimin lideri Humeyni "İslamî giyim" veya örtünmeyi İran Şah düzenini yıkmakta bir silah olarak kullanmış, devrimin başarısıyla birlikte dinsel giyimi halkın resmî örtünmesi haline getirmiş, kurala uymamak suç sayılmıştır.

3. Medeniyetler çatışması, medeniyetler ittifakı

Esasında insanın, ulusların eşitliğine dayanan uluslararası kamusal düzen, "Medeniyetler çatışması" düşüncesi ile tahrip olma aşamasına gelmiştir. Gerçekten, Dünya, İslam dünyası ve karşıtları biçiminde ayrıştırılmaya çalışılmış, "Müslüman dünya" kendisini karşıtlarından ayrı tutmak, ayrılık içinde insanları ve toplumları biçimlendirmek için, önce, Kutsal Kitap'ta da yerini göstererek ve gelenekselliğe sığınarak insanların giyimine el atmıştır. "Örtünmek güzeldir" sloganı ile özellikle laik toplum/hukuk/devlet düzenlerinde, kadın kişilerin farklılaştırılmasına çalışılmış, medeni örtünme yanında dinsel örtünme bir temel insan hakkı olarak toplumların gündemine getirilmiştir.

Medeniyetler çatışması düşüncesinin sakıncası karşısında "Medeniyetler ittifakı düşüncesi" ortaya atılmış, eşitlik ilkesine aykırı olarak dinsel giyim, medeni giyim olarak öne çıkarılmış, "Uygarlık örtünmededir" sloganı ile din, örtünme veya giyim aracılığı ile kişinin bir niteliği haline sokulmak istenmiştir. Bu düşünce bugün yaygındır. Özellikle laik toplum/hukuk/devlet düzenlerinde, kadın kişinin üzerinden gidilerek, Aydınlanma ile oluşan toplum/hukuk/devlet düzenlerinde, medeni örtünme, yanında dinsel örtünme hakim kılınmak istenmektedir.

Bugün ülke bu akımın etkisi altındadır.

4. Liberal- demokratik hukuk düzenlerinde hukuki sorun

Kabul edilebilir ve tartışılabilir bir sonuca ulaşabilmek için önce sorunun ne olduğunu saptamak gerekmektedir. Bir kere sorun, dinidir, siyasidir dendiğinde, çözüm

hukukta değildir. Sorun hukukidir dendiğinde, çözüm hukukidir ve çözüm artık hukuk içinde kalınarak aranmak zorundadır.

Örtünme, giyinme, kişinin istediği biçimde giyinmesi, kişinin kendisini ifade etmesi ile ilgilidir. Giyim, güzellik, çekicilik, ne biçimde olursa olsun, kişinin kendisini bir ifade biçimidir. Öyleyse, giyim veya örtünme, düşünce hürriyeti ile değil, düşünce, inanç ve kanaatin ifadesi hürriyeti ile ilgili bulunmaktadır. Bu, giyinme veya örtünmenin, kamusal olarak dini ve siyasi değil, tamamen hukuki bir sorun olması demektir.

Hukuki sorun, hukuk içinde kalınarak çözülür.

Hukuk içinde kaldığımızda, karşılaşılan sorun, madem örtünme veya giyinme ifade hürriyetinin bir tezahürüdür, örtünme veya giyinmenin sınırlandırılabilir olup olmadığı sorunudur.

5. Hukuk düzenimiz

Hukuk düzenimiz, insanın eşitliği, ayrımcılık yapmama esasına dayanmaktadır. Eşitlik, ayrımcılık yasağı, Anayasanın 2. ve 10. maddeleri hükmünün emridir. Hukukun maddi kaynağının beşeri irade şekli, kaynağının kanun olması insanın insana veya kişinin kişiye eşitliği ni zorunlu kılmaktadır.

Eşitlik; insanın, yurttaşların, herkesin ortak paydasıdır. Kamu düzeni, eşitlik ortak paydası üzerine kurulmuştur. Bunun istisnası yoktur. Eşitlik, bir yandan ifade özgürlüğünü, öte yandan din ve vicdan özgürlüğünü zorunlu kılmaktadır.

Gerek düşünce gerekse ifade özgürlüğü, insan hakkıdır, temel haklardır.

Anayasa, Anayasanın 2. maddesinden ötürü temel hak ve hürriyetlerin içeriğini oluşturan AİHS, düşünce, inanç ve kanaat hürriyeti, düşünce inanç ve kanaatin ifadesi hürriyetinin kapsamını ve sınırlarını göstermiş bulunmaktadır.

Öyleyse, sorunun çözümü, ne siyasette, ne de kiminin iddiasının aksine dinde aranmalıdır. Teokrasi özlemi cümlesinden olarak, boş yere, zihinler karıştırılmak istenmiyorsa, çözümün yeri, bizzat hukuk düzenidir, yani AİHS ve Anayasadır.

6. AİHS

Gerek İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi gerekse AİHS (Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi), beşeri her oluşumu, açıkçası toplumsal her çeşit tezahürü insanın eseri saymaktadır. Bu düşüncede, toplum eşit iradelerin meydana getirdiği bir oluşumdur, niteliği "aktı" olmaktır.

Eşitlik, karşılıklı iradelerin eşitliğidir. Kanun ortak iradedir. Ortak irade karşısında; dil, din, ırk, renk, cinsi-

yet, vs. farkı olmaksızın herkes eşittir. Kanunu yürüten Hükümet, hükümet memurları, ister atanmış isterse seçilmiş olsunlar, tarafsız olmak, hiçbir kimse karşısında ayrımcılık yapmamak zorundadırlar (AİHS. m:14). Bu, hükümet memurlarının, en başta, kılık kıyafetleri bakımından, medeni kılık-kıyafette olmalarını zorunlu kılmaktadır. Medenî kılık-kıyafet, eşitlik ilkesi anlamında, herkes için ortak olan, yani dinsel, ırksal, sınıfsal, hatta ideolojik bir niteliği olmayan kılık kıyafettir. Bu demektir ki, medeni kılık-kıyafet, dinsel olmayan kılık-kıyafettir.

Ancak, bazı ulusal kılık-kıyafetle dinsel kılık-kıyafeti karıştırmamak gerekmektedir. Bugün, bazı ulusal kıyafetler, örneğin Hintlilerin giyim kuşamı, o ulus ve bireyleri bakımından ortak, yani medeni kılık kıyafettir.

AİHS, eşitlik ilkesinin zorunlu sonucu olarak, 9. ve 10. maddeleri hükmünde, insandan insana farklı olabilen, değişebilen, düşünce, din ve kanaat hürriyetini kabul etmiştir. Düşünce, din ve kanaatin kendisi, mutlak, sınırlandırılmaz, hiçbir adla Devlet buna el atamaz. Kısacası, düşünce, din ve kanaat kişinin kendisinde kaldığı sürece, herhangi bir sınırlandırmanın konusu yapılamaz.

Ancak, düşünce, din ve kanaat açığa vurulduğunda, yani bir biçimde ifade edildiğinde, düşünce, din ve kanaatin ifadesi, yasağın konusu olabilmektedir. Gerçekten, bazı ceza hukukçuları, filozoflar aksini söylemekle birlikte, AİHS, düşünce, din ve kanaatin ifadesinin mutlak, sınırsız olmadığını, aksine kamu düzeni zorunlu kıldığında, özü korunmak, oranlı olmak ve kanunla konulmak kaydı ile sınırlandırılabilir olduğunu kabul etmiştir (m: 9/2, 10/2).

Bu bağlamda bakıldığında, örtünme, süslenme, kişinin kendisini, yani düşüncesini, inanç veya kanaatini açığa vurması, ifade etmesidir. Ancak, örtünme, süslenme, en azından semavi dinlerde, dinden olmanın, dine mensup olmanın, açıkçası ister kutsal kitaplarda düzenlenmiş olsun, isterse örfi olarak uyulsun, örtünmeyi, süslenmeyi düzenleyen kurallar uyulmadıklarında, o dinden olmayı, o dinin mensubu olmaktan çıkmayı sağlayan kurallar değildirler. Bunlar, tıpkı, adam öldürmeyi, ırza geçmeyi, hırsızlığı, zinayı, mirası, tanıklığı, ibadeti, dinsel törenleri vs. düzenleyen dinsel kurallar gibi, kutsal dinin özüne, kendisine ilişkin, yani uyulmadığında o dinden olmayı, o dine inanmayı engelleyen salt inanca ilişkin kurallar olmamaktadırlar. Öyleyse, örtünmeye ilişkin din kuralları, salt vicdana, dinî inanç ve kanaate ilişkin kurallar değildirler, yani düşüncenin, inancın ve kanaatin kendisi olmamaktadırlar.

Bu demektir ki, dinî örtünme kuralları, ister ibadet, ister muamelat, isterse dinî örf ve adet kuralı sayılınsınlar, ifade hürriyeti ile ilgilidirler ve kamu düzeni zorunlu kıl-

diğında sınırlandırılabilirler. Gerçekten AİHS, kamusal hayatı zorunlu kılmak, oranlı olmak, kanunla konulmak kaydı ile ifade hürriyetinin sınırlandırılabilceğini kabul etmiştir (m: 9/2, 10/2). Türkiye Cumhuriyeti, AİHS'nin şerefli bir tarafıdır, sözleşmeye uymayı üstlenmiştir (m: 1). Öyleyse, dinsel örtünme, süslenme, kamu düzenini bozduğu takdirde, Devlet onu yasaklamak hakkına sahip bulunmaktadır.

Dinsel örtünme, "kulun kula" değil, "insanın insana" eşit olması esasının zorunlu sonucu olan medenî örtünmenin karşıtıdır. AİHS'nin "Kanun önünde eşitlik" ve "Ayrımcılık yasağı" ilkeleri karşısında, insanın insana eşitliği, medeniyetler çatışması veya medeniyetler ittifağı tezinin aksine, ancak medenî örtünme ile sağlanabilir. Dinsel örtünme kamu düzenini, yani eşit insanlardan oluşan toplumun herkes için ortak paydasını ihlal etmektedir.

Öyleyse, kamu düzeninin sağlanması istendiğinde, örtünmede tek ortak payda, medeni örtünmedir. Medeni örtünmenin sınırı müstehcenliktir. Kimse, medeni örtünme görüntüsü altında, genel adap ve ahlaka aykırı olacak, toplumun ar ve hayâ duygularını rencide edecek bir biçimde örtünme hakkına sahip değildir. Uygur toplumlarında, edepli ve estetik örtünmenin, süslenmenin ölçüsü modadır.

Bu demektir ki, örtünme, süslenme, kamu düzenini bozmamak koşuluna bağlı olarak, insanların kendi kişisel tercihleridir. İnsanlar, kamu düzenini bozmadığı sürece, kendi kişisel tercihleri doğrultusunda örtünme ve süslenme hakkına sahip bulunmaktadırlar.

7. Anayasa

Anayasa, laiklik, bunun sonucu eşitlik ve eşitliğin sonucu bireyden bireye farklılık gösteren din ve vicdan hürriyetini, özü 1924, 1961 Anayasalarının düzenlemelerine uygun olarak, 24. maddesi hükmünde düzenlemiştir. Anayasanın 24. maddesi, AİHS'nin 9. maddesi hükmüne uygunluk göstermektedir.

Maddenin 1 ve 2. fıkraları hükmü, Aydınlanmadan bu yana, ifadeleri farklılıklar da gösterse, çağı değiştiren bu düşünce akımından nasiplenmiş uygar ulusların istisnasız tümünün hukuk düzenlerinde yer almaktadır. Madde kaynağı beşeri irade, şekli kaynağı kanun olan hukuk düzenlerinde, zaten 4. fıkra hükmüne gerek bulunmamaktadır. Ancak, Anayasa, salt açıklık olması bakımından, 5, 14, 24/4. maddeleri hükmünde, Devletin erklerinin kaynağının ilahî olamayacağını ve toplumsal, ekonomik, siyasî ve hukukî temel düzenlerinin "Din kurallarına dayandırılmayacağını" ifade etmiş bulunmaktadır.

Anayasanın 24. maddesinin 3. fıkrası hükmü, Aydınlanmadan beri uygar toplumların bir temel kuralı ha-

line gelmiş bulunan din ve vicdan hürriyetinin kristalize biçimine uymamakta, bizce AİHS'nin 9. maddesine aykırılık oluşturmaktadır. Ancak, burada, konumuz bu değildir.

Anayasanın 24. maddesinin 1. fıkrası hükmü, herkesin, "vicdan, dini inanç ve kanaat" hürriyetine sahip olduğunu söylemektedir. Vicdan hürriyeti bir dinî inanca sahip olmama hürriyetini de içermektedir. Dini inanç hürriyetine sahip olmak, bir dine inanmak, bir dinin mensubu olmaktır. Kanaat hürriyeti, kişinin öznel düşünce sahibi olma hakkıdır.

Vicdan, dini inanç ve kanaat hürriyeti mutlak, hiçbir adla ve hiçbir zaman sınırlandırılmaz. Bu alan, Devletin giremediği alandır. Olmadığında veya uyulmadığında o dinden olmaya imkân vermeyen, o dinden olmayı sağlamayan din kuralları, dini inanç kurallarıdır. Dinin bu tür emirleri mutlak, kişinin bu kurallara uyması engellenemez. Kişinin engellenmesi dininden çıkması olur ki, Devletin, böyle bir düzenleme yapmaya hakkı yoktur.

Anayasanın 24. maddesinin 2. fıkrası hükmü, vicdan, dinî inanç ve kanaat hürriyetinin ifadesini, açıklanmasını, düşünce inanç ve kanaatin kendisi olmaktan çıkıp, düşünce inanç ve kanaatin ifade edilmesini düzenlemektedir. Dinî inanç hürriyetinin ifadesi söz konusu olduğunda, bu ibadet olmaktadır. Kamu düzenine aykırı olmamak koşulu ile ibadet serbesttir. Bu demektir ki, dini inancın tezahürü olan ibadette bulunma hakkı, mutlak değildir; sınırı, kamu düzenidir. Kanun, bunu, "14. maddede hükümlerine aykırı olmamak şartıyla ibadet, dini ayin ve törenler serbesttir" biçiminde ifade etmiştir.

Öyleyse, kamu düzeni herkese göre farklı olan keyfî bir düzen değil, özellikle ibadet hürriyeti bakımından, Anayasanın 14. maddesi hükmünün öngördüğü kamusal düzen, kamu düzenidir. Ancak, hemen belirtelim, 14. madde hükmü, sadece ibadet, dini ayin ve tören yapma hürriyetinin değil, aynı zamanda vicdan ve kanaat hürriyetinin tezahürlerinin de sınırını.

Anayasa 24. maddesinin 4. fıkrası hükmünde, aslında gerek olmamasına rağmen, asla "iltibasa yer vermesi" için, Devletin sosyal, ekonomik, siyasî ve hukukî temel düzenini tamamen veya kısmen din düzenine dayandırmayı, dini veya din kurallarını kişisel veya siyasal iktidar elde etmek amacı ile kullanmayı, tümünden yasaklamış bulunmaktadır. Bu demektir ki, teknik terimiyle "Muamelat" yasaktır, kimse dinin bir emrini bireysel alandan kamusal alana taşıyarak siyaset veya kişisel iktidar aracı olarak kullanamaz. Açıkçası, kimse, hiçbir adla, eşitlik, ayrımcılık yasağı ilkelerini ihlal ederek, dini kişinin bir niteliği haline getiremez. Kiminin iddia ettiğinin tersine, "Türkiye ahalisinin yüzde doksan sekizinin değil ama yüzde yüzünün İslam dininden olduğu kabul

edildiğinde bile”, Amasya Tamimi’nden bu yana, 1921, 1924, 1961 ve 1982 Anayasalarında kutsal din, insanın, dolayısıyla kişinin bir niteliği değildir.

Bu yapı karşısında, ister ilahî bir emre, isterse bir örf-e dayansın, dinsel örtünme, tıpkı evlenme, miras, ceza, yargı vs. hükümleri, ibadet, dini tören ve ayin hükümleri Anayasanın 24. maddesinin 1. fıkrası hükmünün dışında kalmaktadır. Gerçekten, en azından semavî dinlerde, dinin emrettiği biçimde örtünme, o dinden olmanın olmazsa olmazı değildir, yani dinin emrine göre örtünme o dine sahip olmama veya o dinden çıkma sonucunu doğurmamaktadır. Açıkçası, belli bir biçimde örtünme emreden din kuralları, Anayasanın ifadesiyle, "dinî inanç" kuralı değildirler. Tabii, böyle olunca, dini kuralların emrettiği biçimde örtünme, yasağın konusu olabilmekte, yani herkes için orta payda olan kamu düzeninin kurulmasında, düzenlenmesi, sınırlandırılması ve yasaklanması mümkün olabilmektedir.

Öyleyse, madem Anayasanın 24/1. maddesi hükmü dışında kalmaktadır, dinsel örtünme, kişinin kendisini bir ifade biçimi olarak, kim ne biçimde nitelendirirse nitelendirsin, açıkçası, ister ibadet, ister dinî örf ve adet, isterse "Muamelat" sayılsın, sonunda ifade hürriyetinin bir tezahürü olduğundan, kamu düzeni ile çatışır, sınırlandırılabilir veya yasaklanabilmektedir.

Gerçekten, Devlet, Anayasanın 2, 5, 10, 14, 24/2.4. maddeleri karşısında, örtünmeyi düzenlemek görev ve yetkisine sahip bulunmaktadır. Erkinin kaynağı beşeri irade olan (Any. m:2, 10) Devletin, düzenleme görev ve yetkisi karşısında, birey, dinsel giyimin, ilahî bir emir olduğunu ileri sürmek hakkına sahip değildir, çünkü dinsel giyim, hukuk düzenimizde, mutlak olan düşünce, inanç ve kanaat hürriyetinin içinde değil, tersine kamu düzeninin zorunlu kıldığında sınırlandırılabilen düşünce, inanç ve kanaatin açıklanması hürriyetinin, yani ifade hürriyetinin içindedir.

İfade hürriyeti mutlak değil, sınırlıdır. Anayasa, 26. maddesinde, 24/2.4. madde hükmüne paralel olarak ifade hürriyetinin sınırlarını göstermiştir. İfade hürriyetinin sınırı kamu düzenidir. Öyleyse, kişi, salt kendi özelinde, ferdî-toplumsal yaşamında, Anayasanın 2, 5, 10, 14, 24/2.4., 26. maddesinin genel sınırlarını koyduğu kamu düzenine aykırı olmamak koşulu ile kendisini bir ifade etme biçimi olarak, dinine uygun örtünme hakkına sahiptir. Hukuk düzenimiz, kişileri, kendi özelinde ve genel ferdî-toplumsal yaşamında medenî örtünmeye özendirmekle birlikte, özellikle kadın kişi bakımından bir örtünme yasağı getirmiş değildir. Ülkede, kadın kişiler arasında, modern medeni örtünme ve süslenme yanında, geleneksel medeni örtünme ve süslenme egemen olmuştur.

Ancak, kişi, kendi özelinden, genel ferdî-toplumsal yaşamdan çıkarak, doğrudan yahut dolaylı olarak, herkes için ortak olan kamusal hayatın içinde yer aldığı, örneğin doktorluk, hemşirelik, ebelik, öğretmenlik, avukatlık, hâkimlik, memurluk vs. gibi kamusal bir meslek yaptığında, yahut örneğin eğitim-öğretim, siyasi, hukuki etkinlik vs. içinde bulunuyorsa, dininin buyruklarına uymak iddiasına sığınarak, dinsel örtünmeye kalkıştığında, davranışı, Türk hukuk düzeni (Any. m: 2) ile oluşan kamu düzenine aykırılık oluşturur.

Böyle olunca, ister memur olsun, isterse serbest çalışsın, örneğin hiçbir hekim, öğretmen, ebe, hemşire, avukat vb. hiçbir öğrenci, siyasetçi, dernekçi vb. inandığı dinin emrettiği biçimde örtünerek iş yapamaz, kamusal faaliyette bulunamaz. Elbette, bu bağlamda, herkesin kullandığı genel terimle, "Sıradan vatandaşlar" kamusal bir etkinliğin, örneğin resmi tören, davet, protokol vs. içinde yer almak durumunda kaldıklarında, ya o kamusal faaliyetin tüm kurallarına uyacak, dolayısıyla faaliyete dinî kıyafetiyle katılmayacak, ya da mutlaka dini kıyafeti içinde olmak istiyorsa, o zaman o kamusal faaliyete katılmayacaktır. Kamu düzeninin gereği olarak, kişinin başka bir seçeneği yoktur.

Hukuk düzenleri, kimi zaman, kişiyi, kamusal bir etkinliğe katılmaya mecbur etmektedir. Böyle hallerde, medeni giyim, kamu düzenindendir. Böyle olunca, kişi, bu tür bir kamusal etkinliğe dinsel, sınıfsal, yöresel vs. bir kıyafetle katılamaz. Bugün, birçok ülkede, ülkemizde, ilköğretim herkes için mecburidir (Any. m: 42). Öğrencilerin medeni kıyafette olmaları, kaynağı aklî olan eğitim-öğretim düzeninin olmazsa olmazıdır. Öyleyse, okullarda medeni kıyafet, kamu düzenindendir.

İlköğretim zorunluluğu dışında, eğitim ve öğrenim hakkından yararlanmak, kişinin serbest iradesine bırakılmıştır. Böyle olunca, elbette, kim bu haktan yararlanmak isterse, 3 Mart 1340 (1924) tarih ve 430 sayılı Tevhidi Tedrisat Kanunu’nun koyduğu, harf devriminin köklü hale getirdiği laik eğitim-öğretim düzeninin zorunlu sonucu olan medenî örtünmenin gereklerine uymak zorundadır. Zira kimse, kendi özelî için, dil, din, renk, cinsiyet, vs. ayırımı olmaksızın herkes için ortak olan kamu düzenini bozmak hakkına sahip değildir.

8. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararları

Ülkemiz, AIHS’nin tarafı olarak, AİHM’nin yargı erkini kabul etmiştir.

AİHM, birçok kararında, dinsel örtünme yasağının AIHS’ine aykırı olmadığına karar vermiştir. AİHM’nin vicdan, dinî inanç ve kanaat hürriyetinin mutlak olduğunu, buna karşılık ifade hürriyetinin sınırlandırılabilir olduğunu kabul eden birçok kararı bulunmaktadır.

AIHM'nin dinsel örtünme hakkında verdiği kararlar, tarafları bağladığı kadar, Devleti ve Devletin kural koyma yetkisi ve görevi olan organlarını da bağlamaktadır. Bu kararlar, kişiler bakımından "birel" ama Devlet ve Devlet organları bakımından "kural" kararlardır. O anlamda ki, Devlet ve Devletin kural koymaya yetkili ve görevli organları, kamu düzeninden olan medeni örtünmeyi etkisiz kılacak, yahut medeni örtünme yanında dinsel örtünmeye kamusal nitelik kazandıracak herhangi bir düzenleme yapamaz.

Aksine bir davranışta bulunmak, Devletin, uymayı üstlendiği AIHS'nin 1. maddesi hükmünü ihlal etmesi olur. Bu, Devletin, Devletler Genel Hukuku'nun "ahde vefa" ilkesini çiğnemesi anlamına gelir. Devletler hukukunun süjesi olan bir Devlet, uluslararası itibarını korumak istiyorsa ahde vefa ilkesini çiğnememek zorundadır.

9. Sonuç

Örtünme ve yasak, ne siyasetçinin, ne de ilahiyatçının konusudur.

Laik-demokratik bir toplum/hukuk devlet düzeninde, din düzenleyen değil, düzenlenendir. Bu yüzden, örtünme ve yasak, hukukçunun konusudur.

"Kişinin başının üstüne değil, başının içine bakılmalıdır" sloganı ile dinsel örtünmeyi meşrulaştırmaya kalkışma siyasi çabaları, hukuk düzenimizin gerekleri karşı-

sında pek ciddiye alınabilecek bir düşünce değildir.

"Medeniyetler ittifakı" veya "Medeniyetler çatışması" düşüncelerinin, her türlü erkin kaynağının beşeri irade olduğu laik toplum/hukuk/devlet düzenlerinde, medeni örtünme yanında dinsel örtünmeyi veya sadece dinsel örtünmeyi meşrulaştırma çabaları, eşitliğin zorunlu bir sonucu olan medeni örtünme refleksini zayıflatarak, niteliği Anayasanın 2. maddesinde belirtilen demokratik, laik, sosyal hukuk devletinin içine "Truva atı" sokmaya kalkışmaktır.

Laik toplum/hukuk/devlet düzenlerinde medeni örtünme ve süslenme, kamu düzenindendir. Böyle olunca, vicdan, dini inanç ve kanaat hürriyeti içinde değil, kişinin kendisini bir ifade biçimi olduğundan ifade hürriyeti içinde düşünülebilen dinsel örtünme, yasağın konusu olabilmektedir.

Elbette, özel bir yasak yoksa, kişi, kendi özelinde, genel ferdi-toplumsal yaşamında, toplumun geçerli kurallı medeni örtünme olsa bile, istediği biçimde örtünme hakkına sahiptir. Bir hukuk düzeninde müeyyidesiz hukuk normlarının olması mümkündür.

Ancak, medeni örtünme, kamu düzeninden olduğunda, kimse, "Tanrı buyruğuna uyuyorum" diyerek, dinsel örtünme hakkına sahip olduğunu ileri süremez.

1. Şapka İktisâsı Hakkında Kanun, 1341 tarih ve 671 sayılı erkek kişilerle ilgili olarak düzenleme yapmıştır.

2. İnsan Haklarının ve Temel Özgürlüklerinin Korunmasına İlişkin Sözleşmeye Ek Protokol, Paris, 20. III, 1952, m:2. Bu hüküm eğitim hakkının herkes için ortak olan kamusal bir düzen içerisinde yürütülmesine engel değildir. Medeni örtünme, özellikle eğitim-öğretim kurumlarında, kamu düzenindendir. Dinsel örtünme, kamu düzenine aykırılık oluşturur.

DUYURU

Değerli okurlarımız,

Ağın Düşün ve Sanat Dergisi'nin

2006 yılı başışı 25 YTL'dir.

2005 yılı abone başışlarını hâlâ göndermemiş olanların (20 YTL),

2006 yılı abone başışlarını da dahil ederek (45 YTL)

Ağın Kültür ve Dayanışma Derneği'nin 101843 no.lu

Posta Çeki hesabına

yatırmalarını önemle rica ederiz.

MANİLER*

Av. Fikret MEMİŞOĞLU

Bülbül koydum kafese
Meftunum güzel sese
Maşallah deyin dostlar
Uğramasın nefese

Gülümü. gülene ver
Koklayıp, gelene ver
Gönül de bir goncadır
Kadrini bilene ver

Gül ekim gül bitirdim
Gülden harman yetirdim
Elâlem gül dererken
Ben gülümü yitirdim

Saçın örene kurban
Örüp dürene kurban
Yıl oldu görmüyeli
Seni görene kurban

Kara bağda talan var
Beni derde salan var
Açılın yana, dağlar
Gözü yolda kalan var

Yara baktım, yar değil
Terkın versem ar değil
Zannederdim dünya dar
Dünya geniş, dar değil

Elmalar aluçalar
Kız gözün mavu çalar
Yalavuz yola gitme
Seni bir avcı çalar

Ağaçta kök mazılar
Gönlüm yâri arzular
Her aklıma geldikçe
Kemiklerim sızılar

Parmağında mühür var
İçerimde kahr var
O yâr burdan gideli
Yemeğinde zehir var

Gülüm, kurutmam seni
Suda çürütmem seni
On yedi yıl görmesem
Yine unutmam seni

Saçın, örmek içindir
Örüp, dürmek içindir
Benim burya geldiğim
Seni görmek içindir

Ben murad atlısıyım
Meyveler tatlısıyım
Yarım derde dermanmış
Ben onun dertlisiyim

Eridim karnış oldum
Bir soysuza düş oldum
Ben bu aşka düşeli
Yuva tutmaz kuş oldum

Arpa ekim düzdedir
Halka zülûf yüzdedir
Kismete gelin düşse
Yine gözüm kızdadır

Ayna attım bayıra
Şavkı vurdu çayıra
Ben yârimden ayrılman
Meğer ölüm ayıra

Ağaç başı gazeldir
Yağmur yağar nezeldir
Başım yârin göğsünde
Can vermek ne güzeldir

*Harput Halk Bilgileri, Elazığ Kültür Demeği Yayınları No:2, Elazığ – 1995, Sh: 109 - 111

AHMET KABASAKAL DA ÖLÜRMÜŞ

Necati KÂHYAOĞLU

Evden çıkmak üzereydim. Telefon sanki acı bir haber duyuracakmış gibi her zamankinden daha değişik bir şekilde çaldı.

Ahizeyi elime aldım. Boğuk ve titrek bir ses: "Hakkın rahmetine kavuştun" diyebildi. Hakkın rahmetine kavuşan Ahmet Kabasakal, titrek ses ise eşi Ülker Hanım'ındı.

O an dizlerimin bağı çözüldü. Ölümün her canlı için kurtuluşu olmayan bir sonuç olduğunu bildiğim halde; "demek Ahmet Kabasakal'da ölmüş" diyebildim.

Ahmet Ağabeyle tanışıklığımızın temeli eskiye dayanmasına rağmen, asıl samimiyetimiz ve dostluğumuz Eskişehir'de oluştu.

Oğlu Sermet Kabasakal'ın Osmangazi Üniversitesi'ne öğretim görevlisi olarak atanması nedeniyle, kendileri sık sık Eskişehir'e geliyorlardı. Her gelişlerinde beraber olmak sanki bize görev olmuştu.

Yıl 1956... Ağın'da öğretmenim. Kabasakal ailesi ile ta o zamandan dostluğumuz devam ediyordu. Bir gün evlerinde otururken postacı bir telgraf getirdi. Açıp okuduk: "İsimsiz bir torununuz doğdu. İsmi ni sizden bekler, ellerinizden öperiz" cümlesinin altında, Ahmet ve Ülker Kabasakal.

Rahmetli Mustafa Hoca ve Emine Abla'nın sevinçlerine diyecek yoktu. Aynı gün (Ebedi-Sonsuz) anlamına gelen SERMET ismini uygun görüp telgrafla bildirdiler. İşte o zaman Sermet olarak nüfusa kaydolan torun, şimdi Osmangazi Üniversitesi'nde profesör.

Ahmet Kabasakal, Ağın'ın yetiştirdiği müstesna şahsiyetlerden birisiydi.

En güzel özelliği hoşgörülü ve güler yüzlü olmasıydı. Tatlı ve esprili konuşmalarına doyum olmazdı. Hele sevdiği kimseler için kullandığı "anam anam" kelimeleri hâlâ kulaklarımda çınlar gibi...

Ağın ve Ağınlılar ile ilgili sohbet ona en büyük zevki verirdi.

Ağın düğünlerinden, eski oda toplantılarından, kış ortası gece vakti gençlerin bacalara çengel asarak topladıkları ile herfene yapmalarından, Kuzgeçe'de Dirikkogilin Mahalle'den Hacıgilin mezarlığına kadar beş tane su değirmeni bulunduğundan, değirmene

merkeple buğday öğütmeye gelip, orada toplanan aynı yaşlıların bayram havası gibi neşeli günler geçirdiklerinden, rahmetli Recep Dayı'nın Çınaraltı kahvesindeki hatıralarından bahsettikçe duygulanır, gözleri dolar, sanki o günleri yaşar gibi olurdu.

Diğer bir özelliği de; Atatürk ve Cumhuriyet ilkelerine bağlı oluşu ve bu ilkelerin savunucusu olmasıydı. Yeri geldikçe, gericilerin bu ilkeler ışığında eriyip gideceğini dile getirirdi.

Yunus Emre'nin:

"Cennet cennet dedikleri

Bir köşk ile birkaç huri

İsteyene ver onları

Bana seni gerek seni"

dizelerinde olduğu gibi, "İstanbul, Ankara ne kadar güzel olsa da, insan her zaman Ağın'ın hasretini çekiyor" derdi.

Kendisini en son Osmangazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi'nde yatarken ziyaret ettim. Rengi sararmış, halsizdi. Şakalaşıp, güldürmek istedimse de nafiye. Başaramadım. "İnşallah en kısa zamanda sağlığınıza kavuşursunuz" diyerek ayrıldım.

Fakat ne çare ki bu dileğim gerçekleşmedi. Ölüm denilen kara kâbus, onu da dünyadan alıp götürdü.

Kabasakal ailesinin çocukları için ölüm sanki bir yaprak dökümü gibi olmuştur:

Önce Osman Kabasakal, matematik öğretmeni olarak mezun olup, daha mesleğinin ilk basamağında iken...

Sonra kızları Ümmügülsüm, evliliğinin tadını çıkarmadan, Altan ve Gülten isimli çocuklarını bebek denilen yaşta geride bırakarak...

Daha sonra Hüseyin Kabasakal, Harp Tarihi'nde eski yazı eserleri günümüz Türkçesi'ne çevirmekle görevli iken, son kitabı da bitirip ayrılmayı düşündüğünde, son dediği kitabı yarım etmeden...

En son da Ahmet Kabasakal, daha birçok gerçekleştirecek hayalleri varken bu dünyadan ayrıldılar.

Ahmet Ağabey, yokluğunun yerini hiçbir şey dolduramayacak. Hatıraların ve kalbimizdeki yerin asla silinmeyecek. Seni hiçbir zaman unutmayacağız.

Ruhun şad olsun. Yerinde rahat uyu.

HAKKO

Osman GÜLER

Hakko, köyümün bir gönül yatağıydı. Orada en güzel sevgiler tomurcuklanır, gonca olur, büyürdü. Bir güzel ses, kaçamak ve ateşli bir bakış, hoş bir hareket, bir yumuşak yürüyüş halinde sevda cenneti idi bizim Hakko.

Delikanlı oturmuştur, yontulmuş ve uzatılmış uzun hezanın üstüne. Dayanmıştır sırtını asırlık dut ağacına. Yüreğinde Hatice, Emine, Ayşe ya da Fatması... ve dudağında bir türkü:

*Sel değilim akam akam durulam
Yer değilim karış karış yarılam
Gül değilim deste deste derilem
Gölgen oldum ardın sıra gezerim.*

Delikanlı bir gönül kozası dokurken, onun güzel başını gölgeleyen dallar, yapraklar, kuşlar, havaya serinlik, hoş koku, tatlı ötüşler katarlar.

Tüm bu tablo olduğu gibi Hakko'nun durgun havuzuna aksetmiştir. Hakko'nun sekisine oturmuş, az bulunur bir rahatlıkla abdest alan Hafızgilin Süleyman Dayı, suyun aynasında kendisini de seyretmektedir.

Daha doğrusu gençliğin en tatlı sahnelerini bu tabiat perdesinde ve sahnesinde görmektedir. Onun için değil midir ki köyümün yaşlıları büyük bir anlayış içindedirler. Bu bir yüksek ahlak görüşüdür. Sevgi ile çarpan bir yüreğin, doğanın verdiği düşünce ve mantığın eseridir, bu görüş.

Delikanlının tarla dönüşü ya da kürek omzunda bahçeye gidişi sırasında biraz nefes almak için Hakko'ya uğradığını kim söyledi genç kıza? Penceresine konan serçe mi? Damına uzanan dal mı? Yoksa yaz

güneşinin işi mi bu? Belki de havadaki gül kokusu, iğde kokusu haber verdi genç kıza!.. Hakko'nun suyu nasıl kaynar, akarsu güürül güürül, kızın duygularında, gönlünde de öyle bir kaynama oldu:

*Yüce dağ başında karsız, dumansız
Yandım ateşine dinsiz imansız,
Cenneti âlâya giremem sensiz,
Cehennem nârına yansak beraber.*

Sanki kıyamet koptu birden, sessiz işlerken elindeki dantelini, sıçrayıp doğruldu genç kız. Bakraçlarını kaptığı gibi attı kendini sokağa, az sonra kendini Hakko'nun gölgelik dünyasında buldu. Bakraçların biri yerde beklerken, diğeri çalkalandı ve suyun gümüş yerinden daldırılıp çıkarıldı. Genç kız şöyle bir yan döndü.

Mahmutgilin bahçesinden tarafa döndü. Örtüsünü çözdü, sonra doladı. Bakraçları aldı, süzülüp uzaklaştı. Suya gelmek bahanesiydi, ama kimseyi de görmemişti. Bakamamıştı ki hicabından. Olsun! Sevdiği orda idi ya. Orada olmasa ne gam! Gönülde bulunanın yokluğu mu olur. Orada yoksa, şimdi Kam yolundan Hakko'ya çıkacaktır. Belki de Taşlı dutun arkasından görünecektir. Göz kapakları süz-gün ve önde, gönül gözü aydınlık.

*Yüz anahtar, yüz anahtar,
Dil kilit, yüz anahtar.
Kilitlidir gönül evi,
Açamaz yüz anahtar.*

Hakko'nun sabah vakti, Hakko'nun öğle vakti,

Hakko'nun ikindisi, akşamı, hele yaz aylarında yatsı vakti, başka bir haz katar insanın ruhuna ve de bedene.

İmam Hasan Efendi abdest alırken, Şih Dayı, yahut Bekir Efendi ezan okurdu. Kara Süleyman Dayı geç kalmıştır. Fakir Emmi çoktan camide halvet olmuştur.

Kortikoğlu, Hakko'nun köprü taşı üstünde, kolları sıvalı, sanki sefere çıkan Barbaros'tur. Dallarda yüzlerce karga çırpınarak dal değiştirirler. Kayalıklarda bir horoz öter. Hasanonbaşığılden bir gıdık melmesi gelir. Ay, kavakların tepesine çıkmış kahkahayla gülüyor. Karşı bağlardan bir hoyratın tatlı nağmesi köyün uykulu yüzünde dalgalanmaktadır.

*Derde kerim, derde kerim,
Gam derer, dert ekerim.
Yas tutma deli gönül,
Mevlâ her derde kerim.*

Annem, köyün sevgili İnci Bacı'sı, ayvanda namazını selamladı. Karşıda Mezarlık yoluna bakıp, cümle ümmeti Muhammet ile birlikte Osman'ını, Nurisi'ni Tanrı'ya emanet etti. Bir de düşündü ki dutlar değmişti, yavrularının mektepten dönme zamanıydı. Burnunun ucu sızladı. Gözyaşları çenesine aktı. Ah hasretlik, evin yıkala. Boğuk boğuk seslendi:

*Kafkasya'da bir yazısız taşım var
Kucağımda iki yavru kuşum var;
Dert bir yana çeker, hicran bir yana
Aman Allah ne belâlı başım var.*

Kendini dışarı attı İnci Bacı. Hakko'ya yöneldi. O yalnız köylünün değil, cümle alemin ferahlık aldığı Hakko'ya.

1973

DUR SEHER YELİ

H. Avni ERTÜRK

Ne hırçın esersin dur seher yeli,
Benim de seninle esen gönlüm var.
Yıllardır terk etmişim sılayı
Orada hayallerim, burda neyim var?

Fırat kıyısında damlacığına
Giderken dikkat et gör o elleri
Zülfüçayır yoliyle Memiş dutunda
Dinlersin türlü türlü bülbül sesleri.

Rüzgâr, efkârlıyım, şair ruhluym
Yıllardır ayrıyım güzel yurdumdan
Küçükken yaralı hem sevdalıyım
O zaman ayrıldım güzel köyümden.

Sular hızlı akar nazlı seslenir
Bir vadi boyunda sırta yaslanır
Güzelleri çiçeklerden renk alır
Görürsen şaşarsın şen pınarını.

Çık Geçin başından bir nazar eyle
Sanırım dünyanın cenneti orda
Elizar, Kamışlık, Hereskeriyle
Görünce şaşarsın güzelliğini.

Anam gençliğini orda geçirmiş
Dağlarında bacımla süldüğü çekmiş
Babam Çataltaş'a buğday ekmiş
Gören unutamaz nazlı köyümü.

Ne olur uğra da güzel köyüme
Hasretimi savur Gemibüküne
Bir toluk asmıştım tutun dalına
Sakın kırmayasın bari ipini.

Ne hırçın esersin dur seher yeli
Doğduğum o yere bir selam götür
Sabah karanlığı rüya zamanı
Sevgilimden bana bir haber getir.

SOYKIRIM SAVLARINA KARŞI ÇIKIŞ

Prof. Dr. Fazıl SAĞLAM

Fransa Millet Meclisi, 12 Ekim Perşembe günü Ermeni soykırımı iddiasının aksini ileri süren düşünce açıklamalarını suç sayan bir yasa çıkardı. Fransa iki meclisli bir parlamentoya sahip olduğu için Millet Meclisi'nden geçen yasanın yürürlüğe girmesi, Senato'da da kabul edilmesine bağlı. Arkasından Cumhurbaşkanı'nın geri gönderme ya da yayım süreci var.

Yanılma payını açık tutmakla birlikte, ben bu sürecin belli bir aşamada -sonra yeniden masaya sürülmek üzere- askıya alınacağını ve bu hikâyenin bir alıştırma süreci olarak kullanılmaya devam edeceğini düşünüyorum.

Türkiye'nin AB'ye girmesi ile ilgili olarak başlatılan süreç olumlu bir gelişme gösterse ve Türkiye kendisinden istenen ve beklenen tüm koşulları yerine getirirse bile, Fransa, Türkiye'nin üyeliğini bir referandum konusu yapacağını resmen ilan etti. Önce bunu unutmamak gerekiyor.

Türkiye'yi oyalama

AB ülkelerinin kimi yetkilileri Türkiye'yi oyalama amacı güttüklerini gizlemiyorlar. Müzakere sürecini başlatan belgede bile sonucun garanti edilmediği açıkça belirtiliyor. Kopenhag kriterleri kapsamında olup olmadığına bakılmaksızın **"Kıbrıs sorununun Rum talepleri doğrultusunda çözülmesi"**, **"Anayasa'nın Cumhuriyetin kuruluş felsefesinden arındırılması"**, **"laiklik ilkesinin dini kimliğin ağır bastığı bir sekülerizme dönüştürülmesi"** ve bunlara engel olarak görülen **"ordunun etkisinin azaltılması"** gibi, Türkiye'nin yerine getiremeyeceğini umdukları birçok yeni koşulun arka arkaya ileri sürülmesi bu taktiğin ayrılmaz bir parçası olarak gözüktüyor. Türkiye'de bunlardan bazılarının kendi amaçlarıyla paralel düştüğüne

inanılanlar da yok değil. Ama bu dayatmalara boyun eğdikçe, yeni şamarlara muhatap olmak bunların acı kaderidir.

İyi niyetle yapıldığına inansak bile, Kıbrıs sorununda verilen ödünlerin hiçbir işe yaramadığını görmek için uzman olmak gerekmiyor. Yukarıda anılan tüm istekler yerine getirilse bile, Türkiye'ye tam üyelik güvencesi verilmiyor.

Önümüzdeki süreç içinde her an yeni koşulların ortaya atılması da bir sürpriz olmayacak. Ermeni soykırımı iddiasının Türkiye'ye kabul ettirmeye çalışılması da bu taktiğin en son halkasıdır. Arkasından Pontus ya da Süryani soykırımı iddiaları da sesini duyurmaya başlamıştır. Bütün bunlar Türkiye'nin damarına basma, Türkiye'den karşılıksız ödün koparma ya da Türkiye'ye yanlış işler yaptırmanın aracı olarak kullanılmaktadır.

Yanlış Çıkışlar Sonuç Vermez

Son günlerde televizyonlarda sıkça tekrarlandığı şekilde Fransa'yı düşünce özgürlüğünün beşiği olarak niteleyip, çıkarılan yasanın Fransa'nın bu özelliğine yakışmadığını anlatmaya çalışmak, olaya yanlış bir yönden bakmanın tipik bir örneğidir. Böyle bir yaklaşım Fransa'yı ya da Avrupa'nın diğer ülkelerini etkilemez.

Çünkü, Yahudi soykırımına ilişkin benzer bir yasa Avrupa'nın çoğu ülkesinde yürürlüktedir. Komünizmin eski ideologlarından olup, sonradan İslamiyeti seçen Roger Garaudy, Nazilerin yaptığı soykırımın abartıldığını öne süren bir kitap yazdığı için mahkûm olmuş ve bu cezaya karşı AİHM'ne yaptığı başvuru da reddedilmiştir (AİHM, 4. Daire 24.6.2003, 65831/01). Bizim safdil aydınlarımızın sandığının aksine ifade özgürlüğü, Batı demokrasilerinde de belli sınırlar

içinde ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ndeki ifadeyle belli bir sorumluluk anlayışı ile kullanılması gereken bir özgürlüktür.

Safdil aydınlar

Yine safdil aydınların sandığının aksine, ifade özgürlüğü yalnızca şiddete başvurma ya da şiddete çağrı yapma halinde sınırlanmaz. **"İrkçılık, yabancı düşmanlığı ve hoşgörüsüzlük"** bir siyasal partinin yasaklanmasına yol açabilecek ölçütler olarak kabul edildiği gibi, **"ayırımcılığa ya da düşmanlığa yol açan dinsel nefret savunuculuğu"** da düşünce özgürlüğünün sınırlanmasını gerektirir.

Görülüyor ki Fransa Millet Meclisi'nin -eğer bir soykırım varsa- bunu yadsıyan düşünceleri suç sayması, Avrupa'da geçerli olan ifade özgürlüğü anlayışına aykırı sayılmamaktadır. Fransa Millet Meclisi'nin çıkardığı yasaya bu boyutu ile karşı çıkmak hiçbir yarar sağlamayacağı gibi, konunun asıl sorunlu boyutunun gözden kaçmasına yol açar. Bu yasaya Ermeni tehciri olayı ile Nazilerin yaptığı soykırımı bilerek birbirine karıştıran bir anlayışı yansıttığı için karşı çıkmak gerekir. Oysa bu ikisi arasında hiçbir benzerlik yoktur. Bir kere Nazilerin gerçekleştirdiği soykırımın kurbanı olan kimseler, Nazi iktidarına karşı herhangi bir silahlı mücadele içine girmiş değildir. Yapılan soykırım, kendi ırkını temiz tutmak (!) gibi gülünç iddialara ve salt ırkçı nedenlere dayandırılmış, üstelik yalnızca Almanya içinde değil, Almanya'nın işgal ettiği tüm ülkelerde uygulanmıştır. Almanya'nın bozguna uğramasıyla bu soykırımın tüm belgeleri ele geçmiş ve uluslararası bir yargı kararı ile de sabit olmuştur.

İzlenmesi Gereken Yol

Ermenilere yönelik tehcir olayı ise, 1914 Kasımı'nda Rusya ile başlayan savaşta Ermenilerin Ruslarla işbirliği halinde Osmanlı topraklarında silahlı eyleme geçmesi ile gelişen bir olaydır. Bu

gerçeğe rağmen tehcirin uygulanışındaki ölçsüzlükleri görmezlikten gelmek, **"katliamı yapan Türkler değil Ermenilerdir"** gibi söylemlerle savunma yapmak, inandırıcı olamayacağı gibi Cumhuriyet Türkiye'sine de yakışmaz.

Burada önemli ve gerekli olan, tehcir sırasında gerçekleşen ölüm ya da öldürme fiillerinin Türkiye'nin de taraf olduğu **"BM Soykırım Suçunun Önlenmesi ve Cezalandırılması Sözleşmesi"** anlamında bir **"soykırım"** niteliği taşımadığının bilimsel titizlikle savunulmasıdır. İşin ifade özgürlüğüne ilişkin boyutuna da bu açıdan bakmak gerekir. Böyle bir analiz bu yazının çerçevesini aşar. Emre Kongar'ın **"Tarihimize Yüzleşmek"** başlıklı kitabının 86-123 sayfaları arasındaki açıklamalar, bu tür bir savunmanın güzel bir örneğidir.

Türkiye Cumhuriyeti, mirasçısı olduğu Osmanlı İmparatorluğu'nun hesabını uluslararası alanda kendi kuruluşunu tescil eden Lozan Andlaşması ile vermiş ve bu andlaşmada Ermeni soykırımı ya da katliamı ile sorumlu tutulmamıştır. Aradan 90 yılı aşan bir zaman geçtikten sonra bu olaylara soykırım yaftasını yapııştırıp, aksi görüşte olanlara ceza yaptırımı uygulama yönteminin sürekli gündemde tutulması, Türkiye'nin AB üyeliği sürecini baltalamaya, bu amaçla Tanzimat Dönemi'ne benzer sürekli müdahalelerle Türkiye'yi sindirip Sevr'e yakın ödünler verdimeye yönelik sinsi bir politikadır. Böyle bir politika, anılan yasanın yürürlüğe girmesinden daha tehlikelidir.

Çünkü tahminimde yanılmış olup da yasanın yürürlüğe girmesi halinde, inanıyorum ki, aydınıyla, sanatçısıyla, işçisiyle ve öğrencisiyle orada yaşayan Türk vatandaşları, soykırım iddiasını yadsıyan onbinlerce imza toplayarak ya da aynı içerikte yazılarla bezenmiş bir yürüyüşü gerçekleştireceklerdir.

Ankara-2006

GÖÇ

Mustafa ÖZDEM

Sene altmış dokuz aylardan Ekim
Bademli'den göç başladı nitekim
Belli değil ağlayan kim gülen kim
Yolumuz gurbete düştü ağabek

Beş çocuk var başlarında bir ana
Yükü pacı yükledik bir kamyonu
Köylüler durmadan el sallar bana
Kamyon Karadağ'ı aştı ağabek

Zor zoruna Ankara'ya ulaştık
Tez zamanda eş dost ile tanıştık
Çok geçmeden çevremize alıştık
Kader Ankara'yı seçti ağabek

Evimiz var iki oda bir sofa
Beş çocuğun en büyüğü Mustafa
Bir maaşla sürülürse sür sefa
Köye dönüş artık geçti ağabek

Çanta ördüm dikiş diktim durmadım
Muhannetin kapısına varmadım
Her canımın istediğin almadım
Bir yedi iki su içti ağabek

Beş çocukla Ankara'ya yerleştim
Herifinen epeyce bi güreştim
Pes ettim sonunda sırtüstü düştüm
Harun da nüfusa düştü ağabek

Altı çocuk ana baba bir dede
Dokuz nüfus bir maaş beklemede
Halimize şükür ettik gene de
Nice yıllar böyle geçti ağabek

Mustafa evlendi en yakın köyden
Haskini köyünde Aladağgilden
Zaman geldi artık ne gelir elden
Sırayı Mustafa açtı ağabek

Selma gelin gitti Kırıkkale'ye
Çiftlik köyünde bir sülaleye
Yazı kader bu nerden nereye
O da mutluluğu seçti ağabek

Mehmet'i everdim Çubuk Müymüz'den
İş için Bolu'ya gitti bu yüzden
Yuvasını kurdu ayrıldı bizden
O da ilden ile göçtü ağabek

Ahmet'i everdim Kırıkkale'den
Ankara'da oturan bir aileden
Sulakyurt kazası Çiftlik köyünden
Ahmet de sıradan geçti ağabek

Sevgi de okudu öğretmen oldu
Kendine Urfalı bir koca buldu
Mutlu yuvasında emekli oldu
Kendi yolunu kendi seçti ağabek

Harun sevdi aldı Azeri kızı
Biz onları sevdik onlar da bizi
Yalanım yok bunda işte ha yüzü
Harun da yuvadan uçtu ağabek

Çok şükür sabırla geçti yıllarım
İşlerini kurdu tüm çocuklarım
Boy boy sıra sıra hep torunlarım
Herkes kendi yolunu seçti ağabek

Herif emekli ben emekleyen
Sabırla yılları yıla ekleyen
Yazdan yaza Bademli'yi bekleyen
Çok şükür o günler geçti ağabek

bazılarının kendi amaçları

ALİUŞAKLI HÜSEYİN TUNCER

Ümit ÇAĞLAR

Sevgili babamız Hüseyin Tuncer, (1920-1978), aradan geçen 28 yıla rağmen hâlâ öldüğüne inanamadığım, bir yerlerde yaşadığını düşündüğüm güzel insan...

1920 yılında Ağın'da doğdu. Sivas Öğretmen Okulu'ndan mezun olduktan sonra, bir, bir buçuk yıl Van'ın Erciş ilçesinde ilkokul öğretmenliği, Ankara Gazi Eğitim Enstitüsü'nü bitirdikten sonra askerlik, Akhisar Ortaokulu matematik öğretmenliği, Elazığ Lisesi müdür yardımcılığı ve matematik öğretmenliği, Bitlis'in ilçesi Ahlat'ta 1949-51 yılları arasında ortaokulun kuruculuğu ve ilk müdürlüğü görevlerinden sonra, 1961 yılında Ankara'da Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim Genel Müdürlüğü şube müdür yardımcılığı, sonra Beslenme şube müdürlüğü görevlerini başarıyla yürüttü.

1973 yılında emekli oldu. Aynı yıl, rahmetli annem ve Serap'la birlikte Denizli'ye gittiler. Özel Çamlık Koleji müdürlüğü'nü 1977 yılına kadar sürdürdü.

1977'de Ağın-Alıuşağı Mahallesi'ndeki evde yaşamaya başladılar. Küçük kardeşim Serap Ankara'da kaldı, çünkü Gazi Eğitim Enstitüsü'nde okuyordu.

Babam Ağın'ı çok seviyordu. Tıpkı annem gibi... Mektup ve kartlarında Ağın'ın temiz havasından, bağın - bahçenin güzelliğinden bahsediyor, evi restore ettirdiklerini ve artık gittiğimizde daha rahat edeceğimizi söylüyordu. Ne yazık ki; O'nu bir daha sağ görebilmem mümkün olmadı. 6 Mayıs 1978'de bizleri bırakıp gitti. Mekânı cennet olsun...

Şimdi düşünüyorum da; rahmetli babam sağlığında, Ankara'daki tüm hemşehrilerimizle sıkı bir diyalog içerisindeydi. Gücünün yettiği oranda; onların işleri ile ilgilenir, sorunlarının çözümünde onlara yardım eder ve dertlerine derman olmaya çalışırdı.

Gerek Ankara'daki gerekse Ağın Aliuşağı'ndaki demek çatıları altında, Ağın'ın çeşitli konulardaki sorunlarına merhem olabilmek için bıkmadan - usanmadan uğraş verirdi.

Bugün Ağın'da, Hacıyusuf Mahallesi'nden Aliuşağı Mahallesi'ne çıkan caddeye, rahmetli babam "Hüseyin Tuncer Caddesi" olarak adı verilmiş bulunuyor. O değerli insanın kızı olarak, o levhaya baktığım her zaman içim burkularak gözlerim dolmasına karşın, bir vefa örneği olarak o caddeye o ismi veren eski Ağın Belediye Başkanı Mehmet Aydın'a şükran duygularıyla, teşekkürlerimi sunmaktan da kendimi alamıyorum.

Üstlendiği tüm görevlerde disiplinli, ülkesini seven, onu hep örnek aldığım tam bir Atatürkçü, boğazından tek bir lokma haram geçmemiş, işte gerçek Müslüman böyle olur dedirten bir insandı.

Büyük - küçük demeden herkese saygı ve sevgi ile yaklaşan, bunu bizlere de aşılamış bir değerdi O... Asla kimsenin kalbini kırmadı.

Baba olarak çok şefkatli, yumuşak ve anlayışlı, fakat öğretmen olarak biraz sert ve titizdi. Birlikte matematik çalışırken en ufak bir dikkatsizliğe dayanamaz, gözlüklerinin altından o iri siyah gözleriyle kızgın bir ifade ile bakardı. Hâlâ hayali gözümün önünden gitmiyor.

Şimdi en büyük mutluluğum; ölümünden üç ay sonra doğan oğluma, onun ismini verebilmiş olmam.

Ağın'a sık sık gidemesek bile, onlar hep aklımızda ve anılarımızda. Eminim orada oldukları için çok mutlu ve huzurlular.

Gülser ablam, ben ve Serap (Gönenç ablam 1993 yılında aramızdan ayrıldı) onlar için hep dua ediyor ve onlarla gurur duyuyoruz.

Ankara-2006

ERMENİLER ve ERMENİ SORUNUNA GENEL BİR BAKIŞ

Dt. Erhan ÇATALTAŞ

(Geçen sayıdan devam)

Bütün bunlara bir bahane bulduk diyelim. Tarih boyunca yukarıda irdelediğimiz devletlerle iyi-kötü ilişkilerimiz olmuştur. Ama uluslararası ilişkiler asla kin ve nefrete, başkalarının avukatlığını yapmaya dayanmaz, dayanmamalıdır da. Tarih boyunca hiçbir ilişkimiz olmayan Uruguay parlamentosu da bu konuda aleyhte bir karar çıkarmıştır. ‘Türkiye nerededir?’, ‘Ermeni kimdir?’ sorusu sorulan kaç Uruguaylı buna doğru cevap verebilir ki?... Ne diyelim!..

Katlettikleri Maya Aztek ve İnkaların hesabının solunmasından mı korkuyorlar acaba?

Uluslararası emperyalizmin en canlı örneğini Lüksemburg Dışişleri Bakanı Asselborn vermiştir. Adı geçen bakanın, Türk-Yunan uçaklarının it dalaşı için Dışişleri Bakanımız Abdullah Gül’e teklifi: “Bizim savaş uçaklarımız yok. Sizin de olmazsa böyle sorunlar yaşamazsınız” şeklindedir. Bildiğimiz ve dünyaca da kabul edilen bir gerçek var ki savaş pilotlarımız dünyanın en iyileri.

Avrupa’nın birçok parlamentosu Ermeni Soykırımı’nı kabul etti. Bu uluslararası bir tarih yalanıdır. I. Dünya Savaşı’nın üç emperyalist ülkesi Fransa, İngiltere ve Rusya, daha önce ‘Hasta adam’ olarak ilan ettikleri vatanımızı işgal etmek için saldırıya geçtiler. Fırsatı ganimet bilen bazı yardımcıları da zaman içerisinde onların yanında saf tuttular. Biz ise vatanımızı savunduk. Bu soykırım değildi. Vatan savunmasıydı. Vatan savunması insanlığın en yüce hakkıdır. O zamanlar İstanbul’da on binlerce Ermeni yaşıyordu. Tehcire tabi tutulmadılar ve öldürülmediler.

Çünkü, Türk ordusu ve Müslümanlara karşı terörist eylemler yürütmemişlerdi.

Neden böyle oldu?

Belli başlı sebep, gittikçe büyüyen ve gelişen Türkiye’nin önüne öyle veya böyle bir set çekip, tekrar ‘Hasta adam’lığa itmek. Sonumuz olan Sevr Antlaşması’na karşı ayaklanıp, her şeyini yitirmiş ama şerefini yitirmemiş 14 milyon Türk’ün, Gazi Paşa’nın örgütlemesi ile emperyalist devletlere karşı kazandığı büyük zafer hâlâ hazmedilemedi.

Ermeniler; Tehcir’den beri kurdukları demeklerle, yaptıkları maddi-manevi yatırımlarla ve din faktörünü ileri sürerek, batıda daima gündemde kalmayı bildiler. Oysaki bilinen gerçek şudur: Önce soykırımı Türkiye’ye

kabul ettirmek, sonra da tazminat ve en son olarak da toprak talebi ile karşımıza çıkmak.

Biz ise her zamanki iyimserliğimizden daha yeni uyanabildik. 24 Nisan 2005’de ABD’de gösteri yapan Ermenilere karşı nihayet ABD’de yaşayan Türkler de bir gösteri yaptı!..Gösteriye katılan bir Türk doktorun ifadesi, “Otuz yıldır Amerika’da doktorluk yapıyorum. İlk defa böyle bir gösteri yaptık. Çok güzel oldu.”

En önemli husus, ne yazık ki davamıza sahip çıkmadık, çıkmadık. Fransa ve Amerika’da Ermeni anıtları yükseldi. Ermeniler hep gündemde kalmayı becerdiler. İş o derece sulandı ki, Fransa, bizim katlettiğimiz (!) Asuri-Keldani’ler (Süryaniler) için bile bir anıt dikti.

Neden biz bir ‘Cezayir Katliamı Anıtı’, bir ‘Kızıldevirli Katliamı Anıtı’ dikmedik. Kırım Tatarlarının, Ahıska Türklerinin hatırlanması için bir gayret göstermedik? Silaha, propagandaya aynı metotlarla karşılık vermedik, veremedik?

Bir lobi oluşturamadık. Çıkarlarımızı yurt dışında koruyamadık. Ermeniler diplomatlarımızı katlettikçe ‘Eseflerimizi’ bildirdik...Oysa ki diplomatlar akredite oldukları devletler tarafından korunmak mecburiyetindedirler.

Kaldı ki yurt dışında bunlar olurken, yurt içinde de ‘Ermeni soykırımı yaptık’ mealinde konferanslar düzenleyip, ellerine koz verdik. Neden o konferanslara karşı görüşte olan bilim adamları çağrılmadı? Korkuları neydi?

Şair ve yazarların Nobel adayı olmak için ülke yönetimini eleştirip, ters düşmeleri, aka kara demeleri lehlerinde avantaj sayılıyor mu?.. 2005 Nobel Edebiyat Ödülü’nü alan İngiliz yazar bu nedenle ülkesinden kovulmuş. Kerameti kendinden menkul adayımız (!), kısa sürede hazırlandığını zannederek, tarihi geçmiş defterleri karıştırıp ülkesini karalayacak konuyu buldu. Hayret!.. Nobel Edebiyat Ödülü gelmeyince de, “...Yok ben öyle demek istemedim” bahanesinin arkasına gizlenmesine karşın, bir taraftan tozun dumanın durulmasını beklerken, diğer taraftan da dış çevrelerin ülkemize karşı yaptıkları manevi baskıdan da yararlanarak, hevesini bir sonraki Nobel’e erteliyor.

(Önemli not: Sözü edilen yazarımız, Ermenilerle ilgili yasanın Fransa Millet Meclisi’nde kabul edilmesinin ardından, ‘Nobel Edebiyat Ödülü’ verilme suretiyle, ülkemiz aleyhindeki çabalarının karşılığını -hemen- almış-

tır.A.İ.)

'Biz arşivlerimizi açtık' demek yetmiyor. Dünyanın belli başlı tarihçilerini davet edip arşivlerimizde çalışma yapmalarını sağlayamadık. Neden bu tarihçilere kongreler yaptıramadık? Neden hâlâ Ermenistan'ın arşivlerini açmasını bekliyoruz? Ermeniler asla bu arşivleri açmayacaklar. Çünkü o arşivler mitolojideki 'Pandoranın kutusu' açıldığında, bütün pislikleri ortaya dökülecektir.

Kronolojik olarak Ermenilerin Anadolu macerası 1022 yılında başlar. Konuyla yakın ilgisi olduğu halde bunları teker teker irdeleyemeyeceğiz. Bu macera ve Ermenilerin, Osmanlı İmparatorluğu ve Türkiye Cumhuriyeti'ne karşı yaptıkları isyan ve katliamlar başlıklar halinde şunlardır:

-1022 yılında, Ermeni topraklarının Bizans İmparatoru II. Basiliois tarafından işgal edilmesi üzerine 40 bin Ermeni Anadolu'ya sürgün edildi.

-1042 yılında, Ermeni Hanedanı, Bizans İmparatoru IX. Konstantin tarafından katledilerek yok edildi.

-1054'de Sultan Tuğrul Bey döneminde, Selçuklulara bağlanan Ermenilere özerklik verildi.

-1098 yılında, Ermeniler Haçlılarla işbirliği yaptı.

-1461 yılında, Fatih Sultan Mehmet Bursa'daki Ermeni piskoposu Hovakim'i İstanbul'a getirip patrik unvanı verdi

-1567'de Sivaslı Apkar adındaki bir papaza İstanbul'da bir Ermeni matbaası açması için izin verildi.

-1790 yılında, ilk resmi Ermeni okulu, Amira Miriçyan ile Şnork Mıgırdıç tarafından Kumkapı Fıçı Sokak'ta açıldı.

-1824'de patrik Karabet, Ermenice gramer okutan Kumkapı okulunu patrikhanenin himayesine aldı.

-1853'de Ermeni maarif komisyonu kuruldu.

-1873 yılında, Ermeni Milli Meclisi Ermeni halkının askere yazılması kararını aldı. Aynı yıl patrik Nerses, İngiliz Dışişleri Bakanı Salisbury'e gönderdiği muhtıradaki Türklerle beraber yaşamayacaklarını bildirdi.

-1878'de Berlin Antlaşması imzalandı. Antlaşmaya, Osmanlı Ermenileriyle ilgili 61 madde eklendi.

-1890'da Erzurum isyanı ile 1. Sason isyanı oldu.

-1892-1893 yıllarında Merzifon ve Kayseri isyanları oldu.

-1895'de Ermenilerin Maraş'ta isyan girişimleri oldu.

-1896 yılı 1 Haziran'da 1. Van isyanı oldu ve 26 Ağustos'ta da Osmanlı Bankası Ermenilerce bombalandı.

-1904 yılında 2. Sason isyanı gerçekleşti.

-1905 yılında Padişah II. Abdülhamit'e suikast girişimi.

-1908'de II. Meclis açıldı. Bazı Ermeni komitacılar milletvekili oldu.

-1909 yılı 14 Nisan'ında Adana'da Ermeni isyanı.

-1915 yılı 15 Haziran'ında 2. Van isyanı.

24 Nisan, Osmanlı Devleti aleyhinde faaliyette bulunan Ermeni komiteleri kapatıldı. İdarecilerden 2.345 kişi tutuklandı.

3 Mayıs'ta Ermeniler Van'da büyük bir katliama girişti.

20 Mayıs'ta Tehcir Kanunu çıktı.

-1918 yılında Ermeni komitacı Arşak, Bayburt'ta katliam yaptı.

25 Nisan'da Ermeni komitacılar Kars'ın doğusundaki Subatan Köyü'nde 750 Müslümanı katletti.

1 Mayıs'ta Ermeni komitacılar Kars'ta aralarında çocukların da bulunduğu 60 Müslümanı katletti.

-1920 yılı 12 Ocak'ta, 450 kişilik Ermeni süvari birliği Antep'in Arapdar Köyü'nde Müslümanlara işkence yaptı.

-1921 yılı 15 Mart'ta, Talat Paşa Berlin'de Ermeniler tarafından katledildi.

18 Mart'ta Azerbaycan İçişleri Bakanı Cevanşirhan Tepebaşı'nda Pera Palas oteli önünde Ermeni Misak Toplakyan tarafından öldürüldü.

6 Aralık'ta Sait Halim Paşa, Ermeniler tarafından Roma'da katledildi.

-1922 yılında, Cemal Paşa Tiflis'te Ermeniler tarafından katledildi.

-1943 yılında, Berç Keresteciyan Afyonkarahisar'dan milletvekili seçildi.

-1957 yılında, Mıgırdıç Sellefyan İstanbul'dan milletvekili seçildi.

Ermenilerin şehit ettiği Türk hariciyeciler ile diğer vatandaşlar:

-27 Ocak 1973 : Los Angeles Başkonsolosu Mehmet Baydar ve yardımcısı Bahadır Demir, Mıgırdıç Yankıyan tarafından,

-22 Ekim 1975 : Viyana Büyükelçimiz Daniş Tunalıgil,

-24 Ekim 1975 : Paris Büyükelçimiz İsmail Erez ve polis Talip Yener,

-16 Şubat 1976 : Beyrut Büyükelçiliği 1. katibi Oktay Cerit,

-29 Mayıs 1977 : İstanbul Yeşilköy Havaalanına ve Sirkeci Gar'ına patlayıcı atıldı. Saldırıda 4 kişi öldü, 31 kişi yaralandı.

- 9 Haziran 1977 : Vatikan Büyükelçimiz Yahya Carım,

- 2 Haziran 1978 : Madrid Büyükelçimiz Zeki Ku-

neralp'in eşi Necla Kuneralp ve em. Büyükelçi Beşir Balcıoğlu,

-12 Ekim 1979 : Lahey'de Amsterdam Büyükelçimiz Özdemir Benler'in oğlu Ahmet Benler,

-22 Aralık 1979 : Paris Turizm Müşavirimiz Yılmaz Çopan,

-10 Mart 1980 : THY Roma bürosunun bombalanması. 2 İtalyan öldü, 14 İtalyan yaralı.

-31 Temmuz 1980: Atina İdari Ataşemiz Galip Özmen ve kızı Neslihan Özmen,

-17 Aralık 1980 : Sidney Başkonsolosumuz Şank Arık ve koruma polisi Engin Sever,

- 4 Mart 1981 : Paris Çalışma Müşavirimiz Reşat Morali ile Tecelli Arı,

- 9 Haziran 1981 : Cenevre Sekreterimiz Mehmet Yergüz,

-24 Eylül 1981 : Paris Başkonsolosluğu güvenlik görevlisi Cemal Özen,

-28 Ocak 1982 : Los Angeles'te Başkonsolos Kemal Arıkan,

- 5 Mayıs 1982 : ABD Boston Bölgesi Fahri Konsolosu Okan Gündüz,

- 7 Ağustos 1982 : 3 Ermeni terörist Ankara Esenboğa Havaalanı'nda katliam yaptı. 3'ü emniyet görevlisi 9 kişiyi öldürüp, 78 kişiyi yaraladılar.

-15 Temmuz 1983: Ermeni teröristler, Paris Orly Havaalanı'ndaki THY bürosuna saldırdı. 4 Fransız, 2 Türk, 1 ABD'li, 1 İsveçli öldü, 60 kişi yaralandı.

-12 Mart 1985 : Ottawa Büyükelçiliğimiz basıldı. Kanadalı koruma memuru öldü, Büyükelçi Coşkun Kırca yaralandı.

Şehit edildiler.

Bu listeyi daha kapsamlı bir şekilde hazırlamak ve uzatmak mümkün...Ancak, bu yazı dizisinde esas vurulamak istediğim; Ermenilerin ve Ermeni terör odaklarının masum ve korumasız Türk-Müslümanlara yaklaşık bir asra yakın bir süredir acımasızca uygulamakta olduğu işkence, zulüm ve terör olaylarına bir parça değinmek ve tarihe bir parça ışık tutmaktır.

Ben tarihçi değilim. Hiçbir devletin arşivine de girmedim. Bu konuda uzun yıllardır biriktirdiğim dokümanları, on binlerce sayfa tutan araştırmalarımı arka arkaya getirince bu yazı dizisi ortaya çıktı. Olası hatalarım nedeniyle, değerli Ağınlı hemşehrilerim ile Ağın Düşün ve Sanat Dergisi okurlarından affımı diliyorum.

Bu yazı dizisinin hazırlanmasında yardımlarını esirgemeyen değerli dostlarım; İsmail Demir, Ertuğrul Sevimbike, Yıldırım Sevimbike, Hayriye Tereci ve Pınar Ulusoy'a şükranlarımı sunuyorum.

Gebze- 25.10.2005

VATAN NAMUSTUR

Mustafa SELÇUK

Özgürlük; sudur, havadır, aştır
İnsan ancak bağımsızsa özgürdür.
Umut dağın ardında olsa bile
Gene ancak, umut zafer getirir.

Ülkesi olmayan millet gelişmez
Böyle milletin kaderi değişmez.
Bolluk ancak darıdır, darı ambarında
Bu darıyı ömür boyu yesen bitmez.

Bağımsızlık zafer kazanmadan olmaz
Akmayan çeşmeden testi hiç dolmaz.
Gelişmek için çok çalışmak gerek
Çünkü bu güzel ülke dünyada bulunmaz.

BİR DOĞUMUN İZLERİ

Eylem GÜLER

Bir çığlıkla karıştık hayata
Bebek ellerimizde pamukçuklar
Annemizin rahminden çaldığımız
masumiyet

Dolanır boynumuza yosunlar
Denizin çocuklarıyız ya
Yükselir dalgalar
Büyüdükçe büyür gözlerimiz
Atar bizi hayatın kıyısına
Hüzün o gün kan ile sürünür bedenimize
Kan gider
Hüzür kalır!..

YÜZSÜZLER

Mustafa YORULMAZ

Cihan pehlivanı Türk güreşçisinin karşısına hangi milletten kimi çıkarırlarsa çıkarsınlar bir türlü yenemezler. Yabancılar bu durumu hiç mi hiç hazmedemezler. Güreş kurallarını değiştirseler de başarılı olamazlar. Pehlivanı Avrupa'ya davet ederler. Kendisine övücü sözler söyleyerek, boksör biriyle güreşmeye ikna ederler. Mindere çıkan pehlivanın karşısına iri yarı bir boksör çıkartırlar. Pehlivan, boksöre her dalışında yumruk darbele-riyle karşılaşır. Pehlivan hakeme dönerek, "Bu adam güreş yapmıyor ki" der. Hakem gayet sakin bir tavırla, "Biz onun boksör olduğunu biliyoruz, sen pehlivansın, kurallara göre güreşmelisin" derler. Pehlivan, boksöre her dalışında yine yumruk darbeleri alır. Hakem de güreşçinin devamlı olarak güreş kurallarına göre güreşmesini ister. Aldığı yumruk darbelerinden iyice bunalan pehlivan, boksöre bir ayak tırpanı ile arkasından tokatla karışık el ense çekip, yere devirir. Ve üzerine çıkarak burnunu mindere sürtmeye başlar. Hakem bakar ki boksörün durumu vahim, derhal güreşi durdurur. Hakemler heyeti, pehlivanın kurallara uygun davranmadığından hükmen mağlup olduğuna karar verirler.

Şimdi gelelim günümüze. Türkiye Cumhuriyeti Devleti 22 yıldan beri PKK terör belâsına karşı mücadele yapmaktadır. Ve bu zaman içerisinde de 45-50 bin civarında vatandaşını kaybetmiştir. Teröristler; kadın, çocuk, Türk, Kürt... gözetmek-sizin kendisi gibi düşünmeyenleri kalleşçe öldür-

müşlerdir. Dostumuz (!), Müttefikimiz (!) denilen ve hatta kendilerini medeni olarak tarif eden ülke-lerin tavrı ne olmuştur? Bize akıl hocalığı yapan-lar, sözde PKK'yı terör listelerine aldıklarını söy-leyip el altından ve hatta açıktan desteklemiyorlar mı? Roj Tv, hangi ülkeden terörizme hizmet eden yayınlar yapıyor? Terörist başı; Yunanistan, İtalya seyahatinden sonra Yunanistan'ın Nairobi Elçili-ği'nde ele geçmedi mi? ABD'li yetkililer PKK'lı-lar için; "Bu çocuklar Kandil Dağlarında gitar ça-lıyorlar" diyerek sahiplenmediler mi?

Kuralsız ve kalleşçe eylemler yaparak insanla-rı pusuya düşürüp, öldürenler için şimdiye kadar ne söylediler? Amma Türkiye Cumhuriyeti Devle-ti için söyledikleri tek bir şey vardı. "Siz devlet-siniz, demokrasi ve insan hakları kuralları içerisin-de mücadele etmelisiniz." Söyledikleri demokrasi ve insan haklarına ait kurallarda, tatbikata bakıldı-ğında bize başka, kendilerine gelince başka şekil-lerde yorumlanmaktadır.

Afganistan, Irak, Filistin ve Lübnan'da yaşı-anların demokrasi ve insan hakları ile bir ilişkisi mi var? Yoksa onlar insan değil mi? Bu savaşların ne olduğunu bile anlayamayan 7-8 yaşlarındaki binlerce çocuk, bombalarla öldürüldüğünde isim-leri terörist listelerine mi yazılmaktadır? Yoksa, insan hakları ve demokrasi denilen şey bu mu?

Şimdi, yukarıdaki pehlivan tefrikasından neyi anlatmak istediğimi anladınız mı?

*Tüm hemşehrilerimizin ve okurlarımızın
Şeker Bayramı ile Cumhuriyet Bayramı'nı
en içten duygularımızla kutlar,
sağlık ve mutluluklar dileriz.*

AĞIN

KURU ŞARTLARDA CEVİZ YETİŞTİRİCİLİĞİ

Fevzi ŞENER

Bu yazımda kuru şartlarda ceviz yetiştiriciliği üzerinde duracağım.

Bildiğiniz gibi, daha önce BBC-N (Bağ-Badem-Ceviz-Nar) projesi üzerine birçok yazı yazdım ve bunların hemen hepsi yöresel basınımızdan olan Arapgir Postası'nda 15 hafta süreyle tefrika halinde yayımlandı. Daha sonra da, Ağın Düşün ve Sanat Dergisi'nde birkaç bölümü yayımlandı. Proje bitince, "Ağın Yöresinde Bağ-Badem-Ceviz-Nar Projesi" adıyla bir kitapçık halinde yine Ağın Dergisi tarafından bir örnek olması için yayımlandı.

2003 yılında modern bağ tesisleri kurmak için çalışmalara başlandı. Önce Amerikan asması üzerine, bizim yerli çeşitlerden (köhlü) alınan kalemeler aşılandı. Elde edilen aşılı çubukların dikiminden sonra çok fire verdi ve yeşermedi. Bunun sebebi, fidanlar söküldükten sonra satıcı firma tarafından topraklamada çok kaldığından olacak, tutma oranı tüm çiftçide %50'nin altında kaldı.

Yine eski Ağın Kaymakamı Erdiç Filiz'in gayreti ile, 2005 yılında Ağın İlçe Tarım Müdürlüğü tarafından yapılan proje uyarınca 10 çiftimiz yeni bağ tesisi kurdular. Proje için harcanan para, iki yılı ödemesiz olmak üzere 5 yıl sonra geri ödenecektir. Bağların teknik yönden uygulanması ve durumları çok iyidir. Başarı sağlanmıştır ve modern sistemde bağ çalışmaları devam etmektedir.

Aynı proje bünyesinde, badem konusunda da çok yoğun çalışmalar yapıldı ve daha önce kurulan bademlik tesisleri sonuç vermeye başladı. Ve çok iyi neticeler alındı. Özellikle Orta Yabancı, Modanlı, Selamlı, Onar, Paşikli köyleri bu konuda çok güzel çalışmalar yaptılar ve çok yüksek gelir elde ettiler, etmeye de devam etmektedirler. Özellikle Modanlı'da, Gözlüklünün oğlu Mehmet Dayı yıllardır bu işi yapıyor ve Allah daha çok versin her yıl da kazanıyor. Kendisini takdir ediyor ve kutluyorum. Yine Orta Yabancı'da Aydın Uzun ve Harun- Mevlüt Topaloğlu'nun çalışmaları da takdire şayandır.

Birkaç ay önce zannedersen TRT-2'de bir program izledim. Programa konuşmacı olarak katılan bir hanımefendi, İstanbul'da badem ezmesi, tatlısı vs. ürettiklerini ve yıllardır bu işi yaptıklarını, bunun için gerekli olan bademi Elazığ'dan aldıklarını, her yıl belli sezonda bizzat kendisinin Elazığ'a gelecek badem aldığını söyledi. Türkiye'nin birçok yerinde badem yetişiyor ve Acıpayam isminde bir ilçenin (Denizli) olduğu ve 'Köylerimiz' kitabında Türkiye genelinde en az 30 köyün isminin Bademli olduğu biliniyor. Bademli ismi, o yörede bademin yaygın olduğunu göstermektedir. Ama bizim yöremizde yetiştirilen badem; tadının, aromasının ve diğer özelliklerinin farklılığı nedeniyle yukarıda bahsedilen fabrikalarda işlenmeye hak kazanmıştır. Bu da bizim bu çalışmalara önem vermemize sebep teşkil etmez mi?

Özellikle Beyelması Köyü'nde Necmi- Vedat Atalay, Ruhi Akbay, Hüseyin Karadağ, Fevzi Şener, Nevzat Ateş, Necmettin Topaloğlu, Latif Ateş, Ahmet Özdemir, Ağın merkezde Gürol- Nural Korkmaz, Paşikli'den Veli Hoca (emekli öğretmen), Vahşen'den (Şenpınar) Süleyman Erben, muhtar Faruk ve daha ismini yazamadığım diğer arkadaşlar fevkalade başarılı çalışmalar yaparak sonuç almaya başladılar.

Ayrıca, yeşil ceviz kabuklarının, boya sanayiinde komşu ilimiz Gaziantep'te değerlendirilmesi bizim için büyük bir avantajdır. Ağın merkezde Şazimet Hanım, kendi çiftliğinde bu konuda çok güzel çalışmalar yapıyor ve çok da güzel neticeler almaktadır. Kendisini kutluyorum. Kendisi, bağ ve ceviz dışında narda da örnek çalışmalar yaptı ve çok başarılı çalışmalar yapmaya devam etmektedir.

Özetle; artık yöremizde bu maya tutmuştur ve gün geçtikçe yayılmaktadır. Niçin yayılmasın ki, bu yıl kabuklu bademin kilogram fiyatının, Aralık 2005 itibari ile 2,5 YTL'den satıldığını söylersem, bu işin ne kadar gelir getireceğini tahmin edebilirsiniz.

Yalnız narcılık teknik bir şekilde yürütülmektedir. Oysa nar, Ağın'ın en güzel meyvesi idi. Halen elde edilen narlar, daha önceki yıllarda sulu bağların kenarlarına, bir bazen iki sıra halinde dikilen narlardan elde edilmektedir. Şu anda, Aşur'un Çiftliği'nde Şazimet Hanım teknik bir şekilde narcılık yapmaktadır. Bir de bendeniz, naçizane 2 dönüm bir tarlayı nar bahçesi haline getirdim. Bu konuda da daha teknik çalışmalar yapılacağından eminim. Halen Ağın merkezde de atadan dededen kalma bir-iki sıra halinde nar ağaçları mevcut. Geçende gazetelerden okudum. Bu yıl en çok kazandıran meyve, nar. Manavlarda perakende fiyatının 4,5 YTL olduğunu söylesem ne kadar gelir getireceğini tahmin edersiniz. Narenciyeyi 5'e katlamış. Ağın merkezde Mehmet ve Turgut İkinci teknik bir şekilde nar yetiştirmektedir.

Daha önceki projede de bahsettiğim gibi, kuru arazilerimize bağ ve badem dikmek suretiyle değerlendireceğimizi yazmıştım. İlâveten susuzda, bağdan daha kolay bir ürünün bademcilik olduğunu da belirtmiştik. Yine aynı susuz arazilerimizi kuru şartlarda ceviz bahçeleri kurmak suretiyle değerlendirebiliriz.

Öyleyse susuz arazilerimizi en iyi şekilde nasıl değerlendirebiliriz? Neden susuz şartlarda ceviz yetiştiriciliği projemize girmeyelim.

Çünkü;

1. Sulama masraflarından kurtulmuş oluruz.

2. Sulu arazisi olmayan çiftçiler ceviz bahçesi sahibi olur. Ki bu masraf küçümsenemez, yılda en az 6-7 defa su vermemiz gerekir. (Bölgemiz için haziran-temmuz-ağustos ve eylül aylarında 15 günde bir kez su verildiğini kabul edersek, yılda 8 defa su ister. Bazı yıllar ekim hatta kasım ayında bile gazel suyu istediği olur.) Susuzda bahçe tesisi kurduğumuz zaman bu masraflardan ve emekten kurtulmuş oluruz.

3. Sulama yapılmadığı için ilk yıllarda fidanlara zarar veren yaban domuzları bahçemize zarar vermez. Dolayısıyla çit yapma emek ve masrafından kurtulmuş oluruz.

4. Fidanı tohumdan ürettiğimiz için ve de yerin-

de yetiştirdiğimiz için ağaçlarımız çok kolay adapte (uyum sağlamış) olur.

5. Cevizler tohumdan üretildiği için, yerinde kazık kök oluşur ve ağaçlarımızın ömrü çok uzun olur. Fidanı dikilen cevizler 80- 90 sene yaşadığı halde, tohumla üretildiği zaman bu ömrüm 300- 400 seneye ulaştığı literatürlerde yazılıdır.

6. Seçeceğimiz iyi tohumdan fidan yetiştirdiğimiz için hem fidan masrafından kurtulmuş, hem de cevizimizin meyvelerinin ne şekilde çıkacağını önceden bilmiş olacağız. Ayrıca satın alacağımız fidanların iyi mi, kötü mü, sıhhatli mi, cinsi nedir endişelerinden de kurtulmuş olacağız.

İyi bir ceviz tesisi için yörenin ekolojik şartlarının çok iyi bilinmesi gerekir.

Bu ekolojik şartlar sırayla;

1. İKLİM:

a. Yağış: Yöremizde yıllık yağış ortalaması Arapgir için 840 mm/yıl, Ağın için 800 mm/yıl'dır.

b. Sıcaklık: Her bitkinin kendine özgü bir sıcaklığa ihtiyacı vardır. Yöremizde yıllık sıcaklık toplamı 3250- 3500 °C'dir. Bu sıcaklık ceviz için yeterlidir.

c. Güneşlenme: En fazla yaz aylarında olmak üzere yıllık güneşli gün sayısı 136 gündür. (Ü. Emin ÇOLAŞAN, Türkiye Meteoroloji Yıllığı)

d. Rüzgâr: Bitkilerin tozlanmasında, dolayısıyla döllenmelerinde en büyük ilahi etkidir. Bununla beraber fazla rüzgâr zararlıdır. Hakim rüzgârlar kuzey-güney (north-south) yönünde olup, dikim esnasında, bahçe kurarken bu hususu dikkate almamız gerekmektedir.

e. Rutubet: Nispi rutubet çok fazla olmamakla beraber, Keban Baraj Gölü'nün teşekkülünden sonra rutubetin arttığı görülmüştür. Ki bu husus ceviz bahçemizi müspet yönde etkilemektedir.

f. Don: Don olayı her bitkide olduğu gibi ceviz için de önemli bir faktördür. Genelde 10, 20, 30 yıllık periyotlarda bölgemizde ısının en çok -25, -30 °C'nin altına düştüğü görülmüştür.

(Devam edecek)

HAYALDE BAHADIRLAR

Hüseyin BİÇAK

Tanusa'nın yazı olacak şu dümdüz ova
Orada sürerdim çiftimi...
Bu dere Fırat'a çıkar
Çağıltısı gelirdi suyun, derin vadisinden...
Ah buralar...
Az mı davar otlattım...
Az mı çift sürdüm...
Az mı av yaptım, Oyuk tepenin bayırında.
Yamacındaki tepe gene akıyor olmalı
Hani davarları suladığım, şu bizim Mil çeşme
O canım dutlar, gölgesinde uyuduğum kaya
oyuğu...
Hayal meyal görüyorum Karaağaçları,
Ekin mi deriliyor?
Yoksa çift mi sürülüyor eteklerinde kim bilir?
Kim bilir belki de kar altında uyuyor,
Karda keklik avlıyorlar köy çocukları...
Bizim köy değil mi?
Galacık tepesinden görünen, Kurt deresi,
Adalar,
Ah Bahadırlar...
Dolaşıyorum etrafında, gelemiyorum
Gelemiyorum bir türlü!..
Şimdi de Efkâr tepesindeyim işte,
Bir sana bakıyorum, bir de önündeki yeşile
Su sesi geliyor kulaklarıma.
Kardığın suyu, kavrulup da içtiğim su...
Ey Menzeki, Cebeci
Beri yandaki Karşı bağ, Bodana
Kayalardan akan sularımız buz gibidir bilirim

Canım çekiyor içemiyorum...
İnsanoğlu kanatlı kuş derler
Şimdi de Yenice çayındayım
Gene gece elimde lüks lambası
Balık avlıyorum, ürperiyorum etraf
kayalardan.
Leylek deresi geçtiğim dere
İşte cami, işte çeşme, kurnasında ısladığım
Akıyor güldür güldür suları
Toprak damlar, yüksek ayvanlı, kanatlı
kapılı evler...
Dar sokaklar, kesik sokaklar...
Kızların saklandığı taş merdiven altları
Salkımını taşımayan asmalar ve tanıdık
simalar
Bu baston senin mi Derdo?
Sen misin öksüren Mahmut Dayı?
Sen ey bez yıkayan kadın, anam mısın?
Bu davul sesi, bu klarnet, bu keman
Ve bir at üstünde duvaklı kadın.
Bizim eve mi geliyorsun?
Söyleme bildim... Bizden gidiyorsun
Büyüdün demek bacım, gelin oldun ha...
İyi bak gözlerim Karataşlığa çıktık,
Hoşça kal Bahadırlarım, köyüm.
Bak Vahşen göründü Korlu tepeden
İndik Küşne deresine
Üstümüzde gök...
Burası gurbet.

1967

YAZARLARIMIZI TANIYALIM

Osman Güler:

1919'da Ağın- Vahşen'de doğdu. Elazığ Yetim Mektebi ve Sivas Öğretmen Okulu'nu bitirdi. Beyelması Köyü ile Ağın'da 4 yıl öğretmenlik yaptıktan sonra, 1944 yılında Ankara Gazi Eğitim Enstitüsü, Türkçe-Edebiyat Bölümü'nden mezun oldu.

Muş, Oltu ve Karacabey'deki görevlerini takiben, Ankara Kalaba Ortaokulu'na müdür olarak atandı ve bu dönemde TODAİE'nü bitirdi. 1977'de emekliye ayrıldı.

Yaşamı boyunca, Ağın- Vahşen özlemini yazı ve şiirlerinde dile getiren, yörenin sosyal- kültürel açıdan gelişmesi için bıkmadan - usanmadan uğraş veren, 'Hakko' isimli derginin yayımlanmasında büyük emekleri geçen Güler, 1997'de Ankara'da hayata gözlerini yumdu.

Ağın- Şenpınar Mahallesi'nden rahmetli İnci- rahmetli Mehmet Güler'in oğlu olan Osman Güler, evli ve 2 çocuk babasıdır.

Hüsnü Aydoğmuş:

1922'de Ağın'da doğdu. İlkokulu Ağın'da okudu ve 1945'de Akçadağ Köy Enstitüsü'nden mezun oldu.

Ağın- Zabolbar Köyü'nde 18, Elazığ 27 Mayıs ve Yücel İlkokulu'nda 10 yıl görev yaptıktan sonra, 1972 yılında emekliye ayrıldı.

Ağın Dergisi başta olmak üzere, yöresel dergi ve gazetelerde çok sayıda şiiri yayımlandı.

Ağın- Müderris Efendi Mahallesi'nden rahmetli Emine- rahmetli Mehmet Aydoğmuş'un oğlu olan Hüsnü Aydoğmuş, eşi em. öğretmen Saliha Aydoğmuş'u 2002 yılında kaybetmiş olup, 5 çocuk babasıdır.

Şeref Bedri Erdem:

1927'de Keban'da doğdu. İlkokulu Keban'da, Akçadağ Köy Enstitüsü'nü de 1946 yılında bitirdi.

1 yıl mezun olduğu okulda, 1960 yılına kadar da Elazığ köylerinde öğretmenlik yaptı. 1960-63 Keban, 1963-67 yılları arasında da Ağın İlköğretim Müdürü olarak çalıştı. 1967-70'de yurtdışındaki Türk çocuklarının eğitilmeleri amacıyla Belçika'da gönderildi. Yurda dönüşünde yine Elazığ'da köy öğretmenliğine devam ederek, 1975'de emekliye ayrıldı.

1983 yılında Keban Belediye Başkanlığı görevini yürüttü.

1967'li yıllardan beri dergimiz yazarları arasında yer alan, evli ve 5 çocuk babası olan Şeref Bedri Erdem, yarı Ağın yarı Kebanlı olup, rahmetli Edebiye- rahmetli Rıza Erdem'in oğludur.

Fevzi Şener:

1940 yılında Ağın- Beyelması Köyü'nde doğdu. İlk ve ortaokulu Ağın'da, liseyi Malatya'da bitirdi. 1964'de

Atatürk Üniversitesi Ziraat Fakültesi, Toprak İlmi Bölümü'nden mezun oldu.

Aynı yıl, Topraksu Malatya X. Bölge Müdürlüğü'nde göreve başladı. 1966-68 yılları arasındaki yedek subaylık görevinin bitiminde tekrar aynı yerde görev aldı. Çalışma yaşamı boyunca; şube müdürü, başmühendis, daire başkan yardımcısı ve bölge müdürü unvanlarında çalıştı.

Yurtiçindeki etüt ve projelerin yanı sıra KKTC, Somali, Tayland, Avustralya, Yeni Zelanda ve İsrail'de mesleğiyle ilgili konularda inceleme- araştırmalar yaptı ve birçok projeye imzasını attı.

Halen serbest olarak iş yaşamını sürdürmekte olan Fevzi Şener, Ağın- Hozakpur Köyü'nden rahmetli Hadice- rahmetli Mehmet Cemil Şener'in oğlu olup, evli ve 4 çocuk babasıdır.

Mustafa Yorulmaz:

1949'da Ağın- Beyelması Köyü'nde doğdu. İlkokul 1. sınıfı köyünde okuduktan sonra, Hatay- Reyhanlı'da ilk ve ortaokulu bitirdi. 1968 yılında Ankara Jandarma Astsubay Okulu'ndan mezun oldu.

27 yıllık meslek yaşamı boyunca; Hakkâri, Hatay, Bolu, Muğla, Tunceli'de karakol ve bölük komutanlıklarını görevlerinde bulunduktan sonra, 1994'te Kayseri İl Jandarma Komutanlığı, İstihbarat Şube Müdürlüğü görevinde iken emekliye ayrıldı.

Yaşamını sürdürdüğü Marmaris'te turizm işletmeciliği ve site yöneticiliği işleriyle uğraşan Mustafa Yorulmaz, evli ve 2 çocuk babasıdır.

Şerif Aydemir:

1950'de Ağın- Bademli Köyü'nde doğdu. Pul Köyü İlkokulu, Ağın Ortaokulu ve Malatya Turan Emeksiz Lisesi'ni bitirdi.

1969'da İstanbul'a giderek muhtelif gazete ve dergilerde çalıştı, şiir ve deneme türünde yazılar yayımladı. 1974-80 yılları arasında Ağın Adliyesi'nde çalıştıktan sonra, 1980'de tekrar İstanbul'a döndü. Çeşitli derneklerde görev üstlendi ve aktivitesi yüksek bir derneğin aralıksız 20 yıl başkanlığını yaptı.

1990 yılında Timaş Yayınları için W. Shakespeare'in 'Coriolanus Faciası' adlı trajedisini romanlaştırdı. 'Ruhuma Saplanan Şehir' isimli 2. kitabını 2005 yılında yayımladı.

Halen bir kamu kuruluşunda yönetici olarak çalışan ve Ağın Haber Gazetesi'nin yayın danışmanlığını sürdüren Şerif Aydemir, evli ve 3 çocuk babası olup, Ağın- Bademli Köyü'nden rahmetli Saniye- rahmetli Osman Aydemir'in oğludur.

YÜZ MASKELERİ

Kuru ve kırıksık ciltler için;

1- Malzemeler: 15 – 20 adet kayısı, 2 yemek kaşığı bal, içme suyu, gazlı bez.

Uygulama: Yıkanmış kayısılar küçük bir tencereye konulup, üzerini kaplayacak kadar su eklenir. 10 – 15 dakika kaynadıktan sonra, kayısılar ezilip püre kıvamına getirilir ve üzerine bal ilâve edilir. Gazlı bez yüze yayıldıktan sonra üzerine maske uygulanır. 10 – 15 dakika beklettikten sonra yüz yıkanır. (Gözlerinizi temiz bir pamukla kapatmayı unutmayın.)

2- Malzemeler: 1 yemek kaşığı pirinç, 1 çay kaşığı polen, 1 yemek kaşığı zeytin yağı.

Uygulama: Pirinç mikserden geçirildikten sonra, malzemeler karıştırılıp az suda pişirilir. Ilık olarak cilde maske yapılır. 20 dakika bekletip yıkanır ve cilde uygun bir nemlendirici kullanılır.

Yağlı ciltler için;

1- Malzemeler: 1 yemek kaşığı kil, 1 yemek kaşığı yulaf unu, 1 yemek kaşığı buğday nişastası, 1 bardak süt, gazlı bez.

Uygulama: Malzemeler karıştırılıp boza kıvamına getirilir. Cilt bakımından sonra gazlı bez üzerine maske olarak kullanılır ve buhar tutulur. 15 dakika bekletildikten sonra yüz yıkanır. Cildinize pürüzsüz bir görünüm kazandıracaktır.

2- Malzemeler: 1 yemek kaşığı keten tohumu yağı, 1 tutam papatya, 1 kaşık bal, 1 bardak süt, gazlı bez.

Uygulama: Keten tohumu ve papatyayı öğüttükten sonra, bal ve süt ilâve edilerek karıştırılır. Gazlı bez üzerinde 20 dakika süre ile maske olarak uygulanır ve yüz yıkanır.

3- Malzemeler: 1 yemek kaşığı turp suyu, 1

tatlı kaşığı çavdar unu, 1 çay kaşığı bal, alabildiği kadar limon.

Uygulama: Malzemeler karıştırılıp, göz çevresi hariç yüz ve dekolteye maske olarak uygulanır. 20 dakika bekletildikten sonra ovarak çıkarılır ve cilde E vitamini sürülür. Cilde pürüzsüz bir görüntü verir.

Karma ciltler için;

1- Malzemeler: 50 gr tuzsuz badem içi, 1 tatlı kaşığı bal, gül suyu.

Uygulama: Badem un haline getirildikten sonra, bal ve alabildiği kadar gül suyu ile karıştırılır. Maske cilde uygulanır ve 20 dakika beklettikten sonra suyla yıkanır.

2- Malzemeler: 2 adet elma, 500 gr süt, su, gazlı bez.

Uygulama: Malzeme karıştırılıp 15 dakika kaynatılır. Püre haline getirilip gazlı bez üzerine maske yapılır. 20 dakika bekletilir. Cildinizin kuruluşuna ve susuzluğuna iyi gelecektir.

3- Malzemeler: 1 dilim karpuz, kâğıt mendil.

Uygulama: Karpuz ezilerek suyu çıkarılır. Kâğıt mendil ile suyuna batırılıp cilde kompres yapılır. Çizgiler için idealdir.

4- Malzemeler: 1 avuç badem, 1 tatlı kaşığı bal, alabildiğince süt.

Uygulama: Bademler blendırda ezilip, içine bal ve karışımın alabildiği kadar süt eklenir. İyice karıştırıldıktan sonra cilde uygulanır ve 20 dakika sonra yüz yıkanır.

5- Malzemeler: 4 çorba kaşığı kil, 2 çorba kaşığı su, 2 çorba kaşığı yoğurt.

Uygulama: Malzemeler karıştırılır ve cilde maske olarak kullanılır. Yüz 15 dakika sonra yıkanır.

FIKRALAR

İ. Ekrem KATI*

Bakanın Makam Arabası

Septioğlu, Devlet Bakanı iken kapıyı açıp kendisini arka koltuğa oturtup, kendi de öne oturan koruma polisine içermiş. Bir kaç kez aynı durum tekrarlanınca, Septioğlu:
- Gözü açuhları bizde cenderme yazerler, bi dahe görmiyem. Şöför mehellene ben oturacağım, demiş.

Ben de Yetişem

Gakgoşun biri sabah erken saatlerinde duvarın dibine oturmuş güneşlenirken, karşıdan bir cenazenin taşındığını görür ve cemaatten birine:

-Gakkom Allah rahmet ede. Acaba kimin cenazesi? diye sorunca:

-Gırnatacı Nevzat Efendi, cevabını alır.

Çok geçmeden bir cenazenin daha taşındığını görünce tekrar sorar:

-Gakkom Allah rahmet eyleye. Kimin cenazesi?

-Davulcu Halil Efendi...

Gakgoş şaşırılmıştır, kendi kendine, "Allah Allah bu ne biçim iş?" diye mırıldanırken, birden gözleri fal taşı gibi açılır. Ne görse iyi... Bir de bakar ki ardından üçüncü bir cenaze daha taşınıyor. Heyecanla sorar:

-Gakkom Allah rahmet eyleye, ya bu kimin cenazesi?

-Cümbüşçü Yusuf Efendiyi de kaybettik.

Bu cevabı alınca karşıdaki adama:

-Gakko desene o tarafta bu gece eyi bi düğün var. Bütün çalgıcılar oraya daşını. Keşke Allah bi saat evveli benim de canımı ala da, ben de yetişem, der.

Cennet Meyvesi

İbik Dayı kabağı hiç sevmezmiş. Bu huyunu bilen arkadaşları bakalım ne cevap verecek diye merak ederek sormuşlar:

-Kabağı neden sevmiyorsun? Kabak cennet meyvesidir.

İbik Dayı hemen cevabı yapıştırmış:

-Öyleyse cennet methettikleri gibi bir yer değilmiş.

Cimri Ev Sahibi

Dilencinin biri farkında olmadan çok cimri bir Palulun kapısını "tak tak" diye çalmış.

- Kim o?

- Allah rızası için bi parça ekmek verin.

- Ekmek kalmadı.

- Eee, biraz un verin.

- Un dün bitti.

- Elese bi bardak su ver.

- Sular kesik.

Dilenci, Palulun da kendisi gibi fakir olduğuna kanaat getirir ve kulağına eğilip:

- Hadi gel beraber dilenek!.. der.

Dodah Meselesi

Ramazanda teravih namazından sonra vatandaşın biri kahveye gider ve bir çay ister. Garson çayı getirdiğinde, müşteri şaşkın bir şekilde:

- Bu ne gardaşım, dünyanın parasını aldın, çayı yarım getirisen, der. Garson:

- Beğim o yarım deel, dodah payı deyince, müşteri:

- E niye babam, bu deve dudağı mı? diye cevap verir.

Elazuğluyuh da

Turistik bir otelin kumarhanesinde kumardan kalkan bir bayan, bara geçer. İçecek bir şeyler ister ve çantasından bir Avrupa sigara çıkarır. Çakmağını masada unuttuğunu fark edince oradaki erkeklerden ateş ister. Arka taraftan yıldıırım gibi bir çakmak çakılır. Bayan, çakmağı çakanı görmek için sigarayı yarı telaşla yakar ve ağzı dumanlı döner:

- Çok mersi, çok naziksiniz, der.

Çakmağı çakan:

- Ne belledin ya, fosso. Zahar biz Elazuğluyuh da, der.

Operetör

Elazığlı bir hanım oğluna kız aramaya çıkar. O devrin zengin ailelerinden birinin kızını istemek için başvurur. Oturup hoş beş edip kahvelerini içtikten sonra, kadın meyvaya girer:

- Valla anam için doğrusu, Allah'ın emri Peygamberin kavliyle gızızı oğluma istemeye geldim, der.

Ev sahibi:

- Peki bacım, güzel hoş da oğluz ne iş yapı?

Kadın cevap verir:

- Operetör.

Kızın anası daha da meraklanır:

- Bacı, dahiliye operetörü mü, yohsam hariciye operetörü mü?

- Ne dahiliyesi anam. Benim oğlu garayollarında greyder operetörü...

* Yazarın, *Elazığ Fıkraları* (ISBN 975-94092-0-8) isimli kitabından alınmıştır.

HABERLER

* Ağın'daki eczanenin yaklaşık 2 yıldır kapalı olmasından dolayı çok ciddi sağlık sorunlarına ve hemşehrilerimizin mağdur olmasına yol açan sorunlar, Ağın Sağlık Ocağı'ndan Dr. Esmâ Can tarafından açılan ecza dolabı ile çözüme kavuşturuldu.

* Ağın ile Arapgir-Elazığ-Malatya arasında rekabet nedeniyle, 2 ayrı firma tarafından yapılan yolcu taşımacılığı hizmetleri, firmaların Ağın S. S. 28. Taşıyıcılar Kooperatifi adı altında tek çatı altında birleşmeleri sonucunda bundan sonra müştereken yürütülecek.

* Değerli hemşehrimiz Adnan Binyazar'ın "Duyguların Anakarası" adlı deneme kitabı, Can Yayınları tarafından yayımlandı.

Tüm okurlarımıza salık veriyoruz.

* Ağın-Saraycık Köyü'nden değerli hemşehrimiz Dr. Pervin Bilir, Çukurova Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu, Spor Yönetim Bilimleri Ana Bilim Dalı'na başkan olarak atandı ve yardımcı doçent unvanını aldı.

Yrd. Doç. Dr. Pervin Bilir'i kutlar, yeni görevinde başarılar dileriz.

* Ankara-Ağın Kültür ve Dayanışma Derneği tarafından düzenlenen bayramlaşma toplantısı, bayramın 2. günü Kent-Koop Kültür Merkezi, Baktent-Ankara'da yapıldı.

Hemşehrilerimiz davul-klarnet eşliğinde çekilen Ağın halaylarıyla, birbirlerinin bayramını kutlama olanağını da buldular.

* Ankara-Ağın Kültür ve Dayanışma Derneği'nin, "Hoşdere Caddesi Akasya Apt. No: 41-2, Y. Ayrancı-Ankara, Tel: 0 312 426 75 90" adresinde bulunan ve yaz sezonunda kapalı bulunan merkezi, pazartesi günleri dışında her gün 10.00 - 19.00 saatleri arasında tüm hemşehrilerimizin hizmetine açılmıştır.

* Ağın-Karataşlık Mahallesi'nden değerli hemşehrilerimiz Emine-Mehmet Çavdar, gelinleri/oğulları, Ayça-İsmet Çavdar çiftinin, 19 Ekim 2006 tarihinde Bursa/Osmangazi'de dünyaya gelen ve Melis adı verilen torunları nedeniyle mutluluğu yaşadılar.

Biz de Çavdar ailesini kutlar, küçük Melis'e sağlıklı ve uzun ömürler dileriz.

* Ağın-Kaşpınar Köyü'nden değerli hemşehrilerimiz Nezihe-Muzaffer Karatağ'ın oğulları Mustafa Karatağ ile Birgül Yan, 2 Temmuz 2006 Pazar günü saat: 16.00'da Ankara Kocatepe Nikah Salonu'nda yaşamlarını birleştirdiler.

* Ağın-Hacıyusuf Mahallesi'nden değerli hemşehrilerimiz Ayla-Macit Yaşar'ın oğulları Rıza Yaşar ile Esra Aydoğan, 16 Eylül 2006 Cumartesi günü saat: 16.30'da Ankara Shoppe Nikah Salonu'nda evlendiler.

* Ağın-Uzungil Mahallesi'nden değerli hemşehrilerimiz Zennure-Nevzat Uysal'ın kızları Gökçe Uysal ile Mehmet Bükler, 16 Eylül 2006 Cumartesi günü Kırkkale MKE Düğün Salonu'nda mutlular kervanına katıldılar.

Tüm yeni evlileri kutlar, yaşam boyu mutluluklar dileriz.

* Kemaliye-Horoç Köyü'nden değerli hemşehrilerimiz ve dergimiz abonelerinden Emine, Ömer ve İzzet Uzunoglu'nun sevgili babaları İzzet Uzunoglu, 18 Ekim 2006 tarihinde yaşamını yitirmiş ve Ankara-Karşıyaka Mezarlığı'nda toprağa verilmiştir.

* Ağın-Akpınar Mahallesi'nden rahmetli Fatma-Gülefendi Karaman'ın eşi, Mehmet ve Mustafa Karaman'ın ablası, Arzu Güldibi, Özlem ve Özkan Ezer'in sevgili anneleri, Cemalettin Ezer'in değerli eşi Ayten Ezer, 30 Eylül 2006 tarihinde yaşamını yitirmiş ve Buca Kaynaklar Mezarlığı'nda toprağa verilmiştir.

* Ağın-Tatarağası Mahallesi'nden rahmetli Ayşe-rahmetli S. Nazif İlter'in kızı, rahmetli Müzeyyen Türk, rahmetli Burhan İlter ve Özgün Özer'in kardeşi, Semra Kılıç ile A. Tuncer Alp'in sevgili anneleri, rahmetli Mehmet Alp'in eşi Neriman Alp, 20 Ekim 2006 tarihinde İstanbul'da yaşamını yitirmiş ve aynı gün Kanlıca Mezarlığı'nda toprağa verilmiştir.

* Değerli hemşehrilerimiz ve dergimiz abonelerinden Birsan-Metin Özer'in oğlu, Osman, Zafer ve Arzu Özer'in 25 yaşındaki kardeşleri Uğur Özer, 20 Ekim 2006 tarihinde İstanbul'da geçirdiği motorsiklet kazasında yaşamını yitirmiş ve Şenlikköy Mezarlığı'nda toprağa verilmiştir.

Ölenlere Tanrı'dan rahmet, acılı ailelerine ve tüm yakınlarına başsağlığı dileriz.

MAHALLE / KÖYÜ

Gümtüşsuyu Mez.
Dibekli Köyü
Aşağıyabanlı Köyü
Bademli Köyü
Uzungil Mahallesi
Dibekli Köyü
Akpınar Mah.
Beyelması Köyü
Yedibağ Köyü
Bademli Köyü
Kaşpınar Köyü
Tatarağası Mah.
Öğrendik Köyü
Öğrendik Köyü
Başpınar Mahallesi
Hacıyusuf Mahallesi
Saraycık Köyü
Hacıyusuf Mah.
Altunayva Köyü
Öğrendik Köyü
Müd. Hüs. Ef. Mah.
Demirçarı Köyü
Modanlı Köyü
Bademli Köyü
Tatarağası Mah.
Beyelması Köyü
Saraycık Köyü
Samaçay Köyü
Akpınar Mah.
Bademli Köyü
Akpınar Mah.
Modanlı Köyü
Dibekli Köyü
Başpınar Mah.
Saraycık Köyü
Uzungil Mah.
Akpınar Mah.
Saraycık Köyü
Altunayva Köyü
Bahadırlar Köyü
Başpınar Mah.
Akpınar Mah.
Uzungil Mah.
Saraycık Köyü
Beyelması Köyü
Uzungil Mah.

MAHALLE / KÖYÜ

Müd. Hüs. Ef. Mah.
Saraycık Köyü
Şenpınar Mah.
Altunayva Köyü
Bademli Köyü
Samaçay Köyü

ÇOCUĞUN ADI SOYADI

Arda PASİNLİ
Eray ABACIOĞLU
Mert GENCER
Emir Naci ÖZDEM
Nevin G. KOÇER
Sude Nur YILDIZ
M. Arda KARADAĞ
İlbilge AKGÜL
Emir YILMAZ
Nisanur EKER
Elif KARAHAN
Tuğra KARATAĞ
Eren GÜLTEKİN
Salim Ege ÇİMEN
Zeynep SELÇUK
Simay BEKTAŞ
H. Yahya TAŞKIN
M. Sefa TAYAZ
Gülmiray YILMAZ
M. Arda AVCI
Zeynep UYAN
Z. Irmak UZUNOĞLU
Elif BİLDİRİR
Elif Nur EKE
H. İbrahim KÜÇÜK
Ercan YÜCELCAN
Arda ŞAHİN
E. Efe TÜRKER
Z. Irmak AĞIN
Elif YALÇIN
Yiğit KAHRAMAN
Zehra Nur ACAR
Buğra Cem YÜCE
Elif ŞAHİN
Aysena KAYA
Eylül N. BİLGİN
E. Efe DEMİR
Busenaz AKTAŞ
Furkan ERDOĞAN
Elif Naz YALÇIN
Burçin GÜDER
N. Samet ÖZDİL
Melis ÇAVDAR
Efe İKİNCİ
Z. Beren AKBAY
Sude ŞEN

ADI SOYADI

H. Eray KAÇAR
Gülseren YALÇIN
Şakir Şeref USLU
Seçil BOZKURT
Yasemin YURTMAN
Hilal TÜRKER

DOĞUMLAR**BABA ADI**

Vedat
H. Özgen
Şemsettin
Fatih
M. Murat
Musa
Taner
Cem
Erdal
M. İzzet
M. Özgür
M. Adem
Yalçın
Ali
B. Fatih
Diler Vasfi
Gültekin
O. Mithat
Selahattin
E. Mahmut
Mustafa
Çetin
Harun
Şerif
Serdar
Erkan
Beytullah
İbrahim
Recep
Rasim
Mehmet
Fırat
Ali Ekber
Ersin
Efraim
Ahmet
Emre
M. Gökhan
Murat
Naci
Necip
A. Mesut
İsmet Mete
Serkan
Savaş
Soner

DOĞUM YERİ

Ağın
Almanya
Balçova
Mamak
Kumluca
Eyüp
Elazığ
Elazığ
Kağıthane
Keçiören
Kadıköy
Yenimahalle
Elazığ
Elazığ
Beşiktaş
Bakırköy
Malatya
Malatya
Esenler
Ağın
Küçükçekmece
Pendik
Güngören
Malatya
Fatih
Altındağ
Mersin
Yenimahalle
Elazığ
Çankaya
Elazığ
Bornova
Bağcılar
Yenimahalle
Kartal
Kırıkkale
Ağın
Bağcılar
Bakırköy
Keçiören
Trabzon
Denizli
Osmangazi
Güngören
Malatya
Elazığ

DOĞUM TARİHİ

28.02.2006
19.06.2006
23.07.2006
06.08.2006
07.08.2006
15.08.2006
26.08.2006
28.08.2006
29.08.2006
29.08.2006
31.08.2006
31.08.2006
01.09.2006
01.09.2006
05.09.2006
05.09.2006
05.09.2006
09.09.2006
09.09.2006
13.09.2006
13.09.2006
14.09.2006
14.09.2006
15.09.2006
16.09.2006
16.09.2006
19.09.2006
19.09.2006
19.09.2006
23.09.2006
25.09.2006
25.09.2006
25.09.2006
26.09.2006
28.09.2006
30.09.2006
30.09.2006
05.10.2006
08.10.2006
09.10.2006
09.10.2006
12.10.2006
19.10.2006
24.10.2006
26.10.2006
27.10.2006

EVLLENENLER**EVLLENENİN ADI SOYADI**

Eda KAÇAR
Cemil ERES
Hatice USLU
Hamdi Burak ATEŞ
Ergun CANDEMİR
Ahmet ALAN

EVLLENME YERİ

Eminönü
Avcılar
Malatya
Keçiören
Kadıköy
Malatya

EVLLENME TARİHİ

07.08.2006
10.08.2006
18.08.2006
19.08.2006
19.08.2006
19.08.2006

MAHALLE / KÖYÜ

Müd. Hüs. Ef. Mah.
Saraycık Köyü
Demirçank Köyü
Bahadrlar Köyü
Akpınar Mah.
Akpınar Mah.
Uzungil Mah.
Beyelması Köyü
Saraycık Köyü
Samançay Köyü
Pul Köyü
Modanlı Köyü
Öğrendik Köyü
Öğrendik Köyü
Pul Köyü
Şenpınar Mah.
Bademli Köyü
Müd. Hüs. Ef. Mah.
Pul Köyü
Bademli Köyü
Yedibağ Köyü
Saraycık Köyü
Altunayva Köyü
Demirçank Köyü
Demirçank Köyü
Pul Köyü
Dibekli Köyü
Bahadrlar Köyü
Bahadrlar Köyü
Akpınar Mah.
Pul Köyü
Demirçank Köyü
Saraycık Köyü
Başpınar Mah.
Kuzgeçe Mah.
Beyelması Köyü
Hacıyusuf Mah.
Uzungil Mah.
Başpınar Mah.
Şenpınar Mah.
Saraycık Köyü
Modanlı Köyü
Dibekli Köyü
Şenpınar Mah.

ADI SOYADI

Mehmet KILINÇ
Hüseyin KAYA
Mehmet ÖZKAN
Serpil KAYA
Necip BALTACI
Mutlu GÜLTEKİN
F. Demet NIKSARLI
Hakan ŞAHİN
Melek YALÇIN
Nesrin AYAN
Hatice Mine ÖZER
Seda BİLDİRİR
Zeliha TEKİN
F. Tuba KARADAYI
Nazmi DELİCEOĞLU
Demet DİRİCAN
İ. Erdem GÜNDÜZ
G. Gamze ÖZKAN
Selçuk KARAKAŞ
Pınar YILMAZ
Sibel ÇAKAR
Serpil YALÇIN
Meltem HÜNER
Hakan ÖZER
Hatice ÖZER
Pınar KILINÇ
M. Alper SEZER
Burcu KOÇER
Yusuf POLAT
Yılmaz YALÇIN
Seda YOLCU
Tuncay ÖZTÜRK
Ramazan ASLAN
Şebnem ALPASLAN
Çigdem EREN
Hülya ÖZDEMİR
Rıza YAŞAR
Gökçe UYSAL
Benan ÖGÜT
Nuri Ozan GÜLER
Yusuf YALÇIN
Fatma KARAGÖZ
H. Polat AYDIN
Seda GÜLBAHAR

EVLENENLER**EVLENENİN ADI SOYADI**

İşıl KILINÇ
Nesrin KAYA
Fatma ÖZKAN
Ertuğrul ÖNDER
Çigdem BALTACI
Duygu GÜLTEKİN
Ahmet GÖRGEL
Güneş ŞAHİN
Lütfi PEKCANLI
Sadi ÖZBEN
M. Tolga TEKİNER
Burak EROĞLU
Numan NURDOĞDU
Ömer Faruk ŞENER
G. ABDURRAZAKOVA
Murat ŞEBİN
Esma GÜNDÜZ
Barış FIDAN
Gülçin KARAKAŞ
Neşet KARATEPE
Cihan KURTULUŞ
Zülfü YILMAZ
Kamil ÖZTÜRK
Fadile ÖZER
Yıldırım AY
Mehmet ÖZTÜRK
Aşlı SEZER
Özgür MUSLU
Rahşan POLAT
İpek YALÇIN
Murat KAYA
Hamide ÖZTÜRK
Öznur ASLAN
A. Deniz ÖZBARLI
M. Ali ALTUNSU
Mehmet Akif TOK
Esra AYDOĞAN
Mehmet BÜKER
Döndü AHENK
Begüm GÜLER
Hanım YALÇIN
Mehmet ÇAPAN OĞLU
Neriman AYDIN
M. Fatih GÜNAL

EVLENME YERİ

Yenimahalle
Üsküdar
Esenler
Maltepe
Mamak
Fatih
Malatya
Tekirdağ
Gerede
Antalya
Yenimahalle
Eminönü
Altındağ
Malatya
Alanya
Malatya
Kartal
İskenderun
Beşiktaş
Mamak
Üsküdar
Elazığ
Esenler
Esenler
Narlıdere
G. Osmanpaşa
Konak
Kütahya
Eskişehir
Yıldırım
Beyoğlu
Esenler
Üsküdar
Beşiktaş
Seyhan
Beykoz
Yenimahalle
Kırkkale
Kadıköy
Yenimahalle
Bağcılar
Malatya
Fatih
Tokat

EVLENME TARİHİ

19.08.2006
20.08.2006
20.08.2006
20.08.2006
22.08.2006
23.08.2006
24.08.2006
24.08.2006
26.08.2006
26.08.2006
26.08.2006
26.08.2006
27.08.2006
28.08.2006
29.08.2006
31.08.2006
01.09.2006
02.09.2006
02.09.2006
03.09.2006
03.09.2006
04.09.2006
05.09.2006
06.09.2006
06.09.2006
07.09.2006
09.09.2006
09.09.2006
09.09.2006
09.09.2006
10.09.2006
10.09.2006
13.09.2006
13.09.2006
13.09.2006
14.09.2006
16.09.2006
16.09.2006
16.09.2006
19.09.2006
23.09.2006
26.09.2006
03.10.2006
05.10.2006
18.10.2006

MAHALLE / KÖYÜ

Modanlı Köyü
Hacıyusuf Mah.
Beyelması Köyü
Yenipayam Köyü
Saraycık Köyü
Kuzgeçe Mah.
Müd. Hüs. Ef. Mah.
Yedibağ Köyü
Şenpınar Mah.
Demirçank Köyü
Bademli Köyü
Bahadrlar Köyü
Şenpınar Mah.
Şenpınar Mah.
Balkayası Mah.
Kaşpınar Köyü
Tataragası Mah.
Akpınar Mah.

ADI SOYADI

Cem BİLDİRİR
N. Murat KOCA
Fatma AKBAYIR
Süleyman TEKİN
Hanife KÜÇÜKER
Seniha DİRLİK
Mehmet DİNÇER
Ümmügülüm DAŞIK
Ayşe DEMİRKOL
Şemsettin BOZKAYA
Mustafa YILDIRIM
Turgay BIÇAK
Hatice KANAR
Fatma YALÇIN
Ayten EZER
Fahrettin HANAY
Neriman Y. ALP
Ziver ÖZDİL

ÖLÜMLER**DOĞUM TARİHİ**

17.12.1989
25.05.2006
01.03.1922
29.02.1932
01.03.1927
1924
01.07.1927
13.01.1934
01.07.1909
05.03.1949
01.03.1938
20.12.1958
18.02.1923
01.07.1919
15.11.1947
29.10.1946
08.08.1927
03.04.1933

ÖLÜM YERİ

Fatih
Diyarbakır
Etimesgut
Ağın
Konak
Ağın
Ağın
Şişli
Ağın
Elazığ
Karşıyaka
Fatih
Elazığ
Manisa
Balçova
Borova
Üsküdar
Altındağ

ÖLÜM TARİHİ

23.07.2006
09.08.2006
23.08.2006
26.08.2006
28.08.2006
29.08.2006
30.08.2006
30.08.2006
31.08.2006
03.09.2006
05.09.2006
18.09.2006
21.09.2006
28.09.2006
30.09.2006
11.10.2006
20.10.2006
24.10.2006